

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 42.

Joi, 19 Decembrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		c) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
Presa engleză	274	Presa engleză	275
b) POLITICA EXTERNĂ :		„ germană	275
Presa engleză	274	d) DIVERSE :	
„ franceză	274	Presa evreiască din străinătate	275
„ germană	274	„ engleză	275
„ cehoslovacă	274	„ franceză	275

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

	Pag.
Presa franceză	275
„ engleză	278
„ italiană	280
„ germană	282
„ sovietică	283
„ elvețiană	284
„ polonă	284
„ turcă	285
„ evreiască din străinătate	285

III. DEMISIUNEA LUI SIR SAMUEL HOARE

Presa engleză	285
„ franceză	286
„ Statelor-Unite	286
„ germană	286

IV. RETRAGEREA PREȘEDINTELUI MASARYK ȘI ALEGEREA D^{LUI} BENEȘ

Presa franceză	286
„ iugoslavă	287
„ cehoslovacă	288
„ germană	288
„ austriacă	290
„ maghiară	290
„ bulgară	290

V. CONFERINȚA NAVALĂ

	Pag.
Presa engleză	290
„ franceză	291
„ sovietică	292

VI. CHEȘTIUNEA BASINULUI DUNĂREAN

Presa franceză	292
„ elvețiană	292
„ austriacă	293
„ polonă	293
„ cehoslovacă	293

VII. EVENIMENTELE DIN EGIPT

Presa engleză	294
„ sovietică	294

VIII. PROBLEME EUROPENE :

Politica externă a Franței	295
Raporturile polono-germane	295
Relațiile dintre Bulgaria și Jugoslavia	295
Chestiunea amicitiei Polono-Maghiară	296

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa engleză.

GREAT BRITAIN AND THE EAST din 12 Decembrie face o recenzie favorabilă romanului „Măști“, al M. S. Regina Maria, spunând că:

„Regina Maria scrie fermecător, descriind vioiu locuri și oameni“.

SUNDAY GRAPHIC AND NEWS din 8 Decembrie continuând publicarea în foileton a romanului „Măști“, spune următoarele:

„Această povestire stranie și romantică, de mister și de pasiune, e pătrunsă de o adâncă sensibilitate“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa engleză.

GREAT BRITAIN AND THE EAST din 12 Decembrie, analizează ultimile evenimente politice din țară, în cursul discuției la mesaj și spune că dacă debaterile parlamentare degenerază uneori în „scene scandalose“, e din cauză că opoziția fiind prea mică nu are nicio speranță să i se ia în considerație opiniile. De aceea recurge la strigăte, ca să fie auzită.

Trecând la politica externă, ziarul se referă la criticile aduse „preținsei intenții a d-lui ministru Titulescu de a încheia cu Sovietele un acord de asistență militară mutuală“. Menționează discursurile d-lor N. Iorga și Gri-gore Filipescu.

Privitor la aplicarea sancțiunilor, arată că piața cerealelor a fost cât se poate de favorizată de această măsură și dovedește cu cifre aserțiunea de mai sus. Apoi, trecând la chestiunea petrolului, menționează protestul petroliștilor față de sancțiuni, și încheie astfel:

„Prohibirea exportului de petrol și derivate în Italia, care se ridică la câteva miliarde lei, ar face un mare gol în veniturile Statului, pe care Liga Națiunilor n'ar prea fi în stare să-l acopere. Acest fapt este scos în evidență de presa română, care spune că este o limită și la obligațiile prin care cineva își îndeplinește un angajament“.

MANCHESTER GUARDIAN din 14 Decembrie publică o corespondență din Viena, în legătură cu declarațiile din Cameră ale d-lui ministru Titulescu, ca răspuns la interpelarea d-lui Gh. Brătianu. Ziarul redă în rezumat discursul d-lui Titulescu și încheie astfel:

„Discursul ministrului de externe a fost primit cu o aprobare generală; chiar și partidele de dreapta l-au aplaudat“.

DAILY TELEGRAPH din 14 Decembrie rezumând declarațiile d-lui Titulescu, spune că ele au fost primite cu simpatie de toate partidele.

Presa franceză.

LE MATIN din 13 Decembrie publică sub titlul „D. Titulescu precizează poziția României față de U. R. S. S. și de pactele de asistență mutuală“, declarațiile făcute la Cameră de către d. ministru de externe al României.

LE JOURNAL, din 15 Decembrie, comentând sub sem-nătura d-lui St. Brice, recentele declarațiuni făcute la Cameră de d. Titulescu, cu privire la politica României față de Soviete, scrie:

„O declarație a d-lui Titulescu reține totdeauna atenția. Cu atât mai mult, când e vorba de o chestiune, care domină în prezent preocupările Europei Centrale: reintrarea Sovietelor în politica europeană.

„Rare ori repercusiunile acestei reintrări au fost mai perceptibile ca în turburările produse în jurul succesiunii d-lui Masaryk. Ce a putut sdruncina admirabila coeziune a coaliției guvernamentale cehoslovace, dacă nu pactul cu Moscova? Ori, acest pact nu este decât veriga unui lanț care începe la Paris și ar trebui să se sfârșească la București. Înțelegem pe români, care au voit să aibe asigurări liniștitoare, cu privire în deosebi la una din consecințele cele mai importante ale sistemului: trecerea eventuală a armatelor roșii, pe teritoriul României, pentru a alerga în ajutorul Cehoslovaciei.

„In această privință, declarația d-lui Titulescu a fost foarte netedă: „Nicio negociere în vederea unui pact de asistență mutuală româno-rus, sau privitor la trecerea trupelor sovietice prin România, nu a avut loc“.

„Nu ar fi nimic de adăugat la aceasta dacă România nu ar fi aliata Franței, a Cehoslovaciei și a Poloniei. In-trebarea se pune deci, dacă nu există pentru România ris-curi de a fi atrasă indirect într'un conflict. Și asupra a-cestui punct a venit răspunsul așteptat. D. Titulescu a reamintit că jocul pactului între Praga și Moscova este formal în funcție de jocul pactului între Paris și Mos-cova. Dacă Franța nu socotește necesar să intervie, nicio altă inițiativă nu se poate produce. Această considerație nu este făcută pentru a mîșora răspunderile Franței.

„Un ultim punct trebuie reținut în declarațiile d-lui Titulescu: România nu poate ignora Rusia vecină, având tot interesul de a întreține cu această mare putere, rela-țiuni cordiale. Este însăși logica. Niciodată, a adăugat d-sa, nu a existat stare de război între Rusia și Ro-mânia“. Foarte exact. A existat însă, în 1877, o alianță și o acțiune militară comună, al cărei rezultat a fost pier-derea pentru români a Basarabiei și anexarea acestei pro-vincii în folosul Rusiei.

„Această amintire cere prudență“.

Presa germană.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 15 Decembrie, sub titlul „România și Sovietele“, publică un scurt rezumat al re-centelor declarații făcute de d. ministru Titulescu, în Ca-mera deputaților din București, subliniind că d. Titu-lescu a ținut să le dea o deosebită însemnătate prin accen-tul său hotărît.

Presa cehoslovacă.

CESKE SLOVO din 14 Decembrie, sub titlul „Româ-nia și Uniunea Sovietică. Erpunerea lui Titulescu“, re-levă discursul din Cameră al d-lui ministru Titulescu, ca răspuns la interpelarea d-lui George Brătianu, subliniind că expozeul d-sale a fost întrerupt prin ovațiuni îndelun-gate.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa engleză.

FINANCIAL NEWS din 14 Decembrie află că România a plătit 5.000 de lire sterline din rata lunară, conform înțelegerii anglo-române, de circa 13.000 lire, cu scadență la 15 Noembrie 1935, dar nu are niciun indiciu la ce dată se va plăti și restul. Mai adaugă că suma de 270.000 lire, ce trebuia achitată, parte la 1 Noembrie și parte la 1 Decembrie, este încă neachitată. Chestiunea este însă în discuție și ziarul crede că speranțele de plată într'un viitor apropiat par mult mai mari acum decât acum o săptămână.

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT din 11 Decembrie, publică la rubrica economică textul noilor dispoziții privitoare la devize, valute și compensațiile de mărfuri date de guvernul român.

DIVERSE

Presa evreiască din străinătate.

JEWISH CHRONICLE din 6 Decembrie, anunță formarea unui front unit evreesc, care ar avea misiunea de a preveni primejdia ce ar amenința evreimea din România, pe urma activității Partidului Național-Creștin. Co-

munitățile evreiești, în care rabinul senator dr. Niemirower, dr. Filderman și dr. Fischer joacă roluri principale, au intervenit la Ministerul de Interne cu un memoriu, descriind situația evreilor din România. D. ministru Inculeț le-a promis că va lua toate măsurile posibile contra agitatorilor antisemiți. Comitetele au obținut și o audiență la d. prim-ministru Tătărescu.

WORLD JEWRY din 12 Decembrie, este informat că în urma audienței avute la d. prim-ministru Tătărescu de reprezentanții organizațiilor evreiești din România, ei au obținut făgăduiala că se vor lua măsuri severe contra agitatorilor antisemiți.

Presa engleză

MORNING POST din 9 Decembrie referindu-se la alegerile de decan al Baroului București, scrie că au avut loc „grave dezordine antisemite“.

Același lucru îl menționează MANCHESTER GUARDIAN și DAILY HERALD tot din 9 Decembrie, numind cele petrecute cu acest prilej „acte grave și brutale“.

Presa franceză.

Ziarele franceze, ca LE TEMPS, PARIS-MIDI și JOURNAL DES DEBATS, publică scurte notițe despre „excesele antisemite din București“, adăugând constatarea că „turburări similare s'au produs în același timp și în Polonia și Ungaria“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANCTIUNILE

Presa franceză.

Ziarele franceze din 11 Decembrie exprimă, în general, părerea că proiectul elaborat la Paris, de d. Laval și Sir Samuel Hoare, pentru rezolvirea conflictului italo-abisinian, constituie limita extremă a concesiunilor care se pot face.

Ziarul PETIT PARISIEN scrie:

„Italia obține mult mai mult decât se putea crede până acum câteva zile. Marile linii ale proiectului care îi este supus, au fost întinse la extrem, și încercând a le mai extinde, Italia ar risca să zădărnicească totul“.

LE MATIN afirmă:

„De oarece d. Laval a obținut dela Roma unele asigurări, reuniunea comitetului de 18 apare acum ca fiind fără obiect. D. de Vasconcellos nu va ezita, date fiind împrejurările, să amâne, sine die, chestiunea întezicării exportului de petrol“.

L'OEUVRE scrie:

„Credem a putea afirma, fără a ne angaja, totuși, că peste câteva zile Italia va fi în situația, fără a avea a se teme să fie respinsă, să ceară cabinetului britanic orice modificări dorite, căci d. Baldwin este hotărât să termine cu orice preț, până în luna Februarie, cu diferendul italo-abisinian“.

LE FIGARO din 12 Decembrie, sub titlul „Roma, Adis-Abeba, Geneva“, se întreabă:

„Ce poate garanta mai bine pacea și ordinea în Europa: restabilirea progresivă a buneii înțelegerii anglo-

franco-italiană sau fărâmițarea acestui bloc? A pune întrebarea, înseamnă a o rezolvi.

„De aceea, la Geneva și peste tot, se crede, în mod legitim, că cel mai mare interes pentru viitor, este să vedem propunerile franco-britanice încoronate de succes“.

LE PETIT PARISIEN cu aceeași dată scrie:

„Dacă cei interesați consimt să înceapă negocierile, opera de conciliere va reintra imediat și în mod normal în cadrul Societății Națiunilor.

„Examinând textul oficial al propunerii franco-britanice, d. Mussolini va descoperi multiple subiecte de satisfacție și grija evidentă de a rezolva problema etiopiană în avantajul intereselor coloniale ale Italiei și cerințelor dreptății și civilizației“.

LE TEMPS face următoarele aprecieri:

„Calea către o negociere utilă de pace este deci deschisă, datorită diplomației d-lui Laval și Sir Samuel Hoare, depinde de Duce și de Negus, ca să se poată ajunge, în cadrul procedurii de conciliere a Societății Națiunilor, la o soluționare rapidă a conflictului“.

Ziarul arată apoi care este noua situație de fapt creată de propunerea franco-britanică, și ce rezultă din întrevederile dintre d-nii Laval și Sir Samuel Hoare, și încheie:

„Aceste întrevederi au avut, dela început până la sfârșit, caracterul unei mari acțiuni diplomatice, de o înaltă valoare morală, și prin afirmarea solidarității

dintre Franța și Anglia ele prezintă o importanță considerabilă pentru viitor“.

Sub semnătura d-lui Pierre Bernus, JOURNAL DES DÉBATS scrie:

„Comitetul de 18 va trebui să suspende, momentan, lucrările sale; este evident că nu mai poate fi vorba de a hotărî embargo-ul asupra petrolului, în preajma negocierilor. Comitetul de 5, prezidat de d. Madariga, va funcționa, în această fază nouă a conflictului, D. Laval, care pornește spre Geneva, va exercita, acolo, o înrăurire fericită asupra evenimentelor care se desfășoară în mod favorabil“.

In ziarul TRIBUNE DES NATIONS, d. Paul Boncour, fost președinte al Consiliului de Miniștri, referindu-se la cuprinsul propunerilor franco-britanice scrie:

„Sacrificiile Franței sunt cel puțin tot atât de consistente ca și ale Angliei, și vor stărni desigur o oarecare emoție în cercurile coloniale franceze.

„Bine s'a făcut însă că s'a privit problema în față.

„Trebuie să știm ce voim. Dacă admitem, cum e drept, că Italia are nevoie de o expansiune colonială, care nu i s'a asigurat cu ocazia tratatelor de pace, nici de atunci încolo, acei care timp de trei secole de strădanie și-au constituit un vast imperiu, trebuie să-i lase și ei partea sa.

„De ce oare am așteptat ca Italia să facă războiul pentru a-i fi acordat partea ce i se cuvine“.

L'INTRANSIGEANT, sub titlul „Revenirea Angliei pe continent“, scrie:

„Frontul comun franco-britanic a redevenit o realitate. Noi orizonturi ne sunt deschise. Nimic nu va împiedica, într'adevăr, mâine Italia să se alipească frontului dela Stresa, când toate greutățile prezente se vor găsi aplanate. Toate speranțele pacifice sunt permise dacă Anglia se menține pe planul cel nou.

„Franța nu va scăpa prilejul să facă toate eforturile pentru a o ajuta în acest sens“.

Ziarele franceze din 13 Decembrie se ocupă în special de activitatea desfășurată la Geneva în ziua de 12 Decembrie, când a început sesiunea Comitetului de 18 pentru coordonarea sancțiunilor.

Comentariile presei nu sunt unitare. Ziarele de stânga se ridică hotărît împotriva proiectului Laval-Hoare elaborat cu scopul de a aplană conflictul italo-abisinian.

LE MATIN afirmă că prima zi a lucrărilor dela Geneva s'a terminat sub auspiciu favorabile deoarece nicio dificultate serioasă nu s'a ivit la orizont în ceea ce privește procedura de urmat.

PETIT PARISIEN scrie: „Trebuie să constatăm cu satisfacție că procedura ulterioară celor stabilite la Paris a fost aranjată într'o singură zi. Se anunță însă mari dificultăți pentru etapele următoare. Dacă d. Mussolini acceptă și Negusul refuză, așa cum și-a manifestat ieri intenția, se va pune o problemă deosebit de grea. Negocierea care va începe promite în orice caz să fie de foarte multă durată și anevoioasă“.

L'OEUVRE scrie: „Dacă Italia acceptă baza negocierilor și dacă Negusul o refuză, proiectul dispare și războiul continuă. Oficial se va spune, pentru a satisface spiritul Pactului Societății Națiunilor, că sancțiunile vor continua să fie aplicate Italiei, dar, în mod oficios, aceasta nu se va face. Rămâne ca armele să decidă în această eventualitate în cursul lunii Ianuarie“.

Acelaș ziar afirmă, sub semnătura d-nei Tabouis, că s'au adus importante modificări acordului Laval-Hoare, în sensul că Abisiniei i se acordă portul Assab spre a-i

servi ca ieșire la mare, împreună cu un coridor care ar tăia teritoriile atribuite Italiei, și a-i asigura astfel legătura cu Addis Abeba. Italiei i s'ar ceda partea de nord a provinciei Tigre, cu orașele Adigrat, Adua și Tacazze, însă nu totalitatea acestei provincii. Italiei i s'ar ceda Ogadenul, rămânând ca restul Abisiniei să rămână acesteia, fără ca să fie pusă sub controlul internațional al Societății Națiunilor, în ea intrând și zona de colonizare italiană, în care Italia nu va avea dreptul de a ține poliție.

Publicarea textului proiectului de acord franco-britanic este primită de ziarele din 14 Decembrie în modul cel mai diferit. Unele ziare susțin că propunerile nu se prea depărtează de proiectul comitetului de cinci, mărginindu-se a-l desvolta; altele subliniază ostilitatea majorității membrilor Societății Națiunilor împotriva proiectului.

„Nu se oferă un premiu agresorului, scrie în LE JOURNAL Saint Brice, deoarece teritoriile care urmează a fi cedate nu sunt mai întinse decât acelea luate în considerare înainte ca Italia să fi recurs la arme, și sunt chiar inferioare regiunii ocupate, excluzând orașul Axum și o parte a provinciei Tigre. Nu e vorba de o trădare față de Societatea Națiunilor, deoarece nu este decât planul pregătit la Geneva, care a fost reluat și perfecționat“.

PETIT PARISIEN susține o teză asemănătoare și adaugă:

„Știrile venite din Roma și Addis-Abeba nu sunt prea bune și e puțin probabil ca consiliul Societății Națiunilor să fie miercuri în măsură să înceapă negocieri efective pentru a restabili grabnic pacea“.

PETIT JOURNAL scrie:

„Opoziția la Geneva este foarte vie. Apărătorii proiectului sunt puțin numeroși și foarte timizi în fața atacului general. Sesiunea se desfășoară într'o atmosferă de tensiune nervoasă. Este greu de prevăzut cum vor putea desbaterile de miercuri să ușureze încetarea ostilităților“.

In ECHO DE PARIS, d. Pertinax declară:

„Consiliul de miercuri se va declara probabil incapabil să armonizeze proiectul Laval-Hoare cu art. 10 al pactului. Consiliul se va mărgini deci, probabil, să constate că acordul între părți nu este realizat. Se poate ca el să nu se mărginească la această constatare negativă și să creeze un organ care să folosească orice prilej pentru a începe negocieri utile“.

Ziarul L'OEUVRE este convins că consiliul Societății Națiunilor nu va primi să discute proiectul din Paris.

Ziarul subliniază că Marea Britanie a reluat politica sa de sprijinire fără rezerve a Societății Națiunilor.

„Este probabil că după consiliul de miercuri proiectul să cadă, deoarece Addis-Abeba consideră că nu are a examina un proiect pe care Societatea Națiunilor nu-l va fi adoptat, pe care-l va fi adoptat Roma, dar numai cu condiția unor modificări însemnate“, încheie L'OEUVRE.

LE TEMPS crede că de procedura întrebuintată la Geneva va depinde reușita concilierii a cărei inițiativă a fost luată de guvernul britanic și francez, ziarul adaugă:

„Unele cereuri politice din Franța, Anglia și Geneva chiar consideră propunerea Laval-Hoare ca favorizând revendicările italiene, sacrificând Etiopia și compromițând astfel autoritatea Societății Națiunilor. Deoarece misiunea celor două guverne este pe cale de a se termina,

chestiunea rămâne de aci înainte numai în mâinile Societății Națiunilor, care va trebui să dea dovadă de mult calm în prezența noii dezvoltări a situației.

„Totul depinde în momentul de față de răspunsurile guvernelor dela Roma și dela Addis-Abeba.

„Dacă Italia dorește sincer un aranjament pacific, care să salveze interesele sale legitime, atunci ea nu trebuie să lase să-i scape ocazia, respingând o bază de discuție, care poate procura singura soluție raționabilă în actuala stare de lucruri“.

L'ORDRE din 14 Decembrie declară:

„Nu vrem politică de pe o zi pe alta. Dacă pacea se va încheia potrivit indicațiilor franco-britanice, ea va fi extrem de preară. D. Mussolini va fi ispitit, la cel dintâi prilej favorabil, să se arunce din nou asupra Abisiniei ca să pună stăpânire pe teritoriile pe care le râvnea și pe care Societatea Națiunilor va fi refuzat să i le atribue. Franța și Marea Britanie, hotărât pacifice, vor fi întărit în realitate forța războinică a Italiei, pretinzând că vor s'o înfrânze. A da însă o primă agresorului, în stările actuale ale Europei și Universului, înseamnă să lucreze pentru războiul general“.

LA LIBERTÉ din 14 Decembrie scrie:

„Dubla agravare a conflictului italo-etio-pian și italo-anglez, prelungirea și dezvoltarea sancțiunilor, pericolul unei lupte armate în Mediterană, posibilitatea unei Italii împinsă la desperare, iată elementele imediate care amenință ordinea europeană, și, pe cale de consecință, granițele tuturor statelor.

„Acești germeni de război trebuie eliminați, cât de repede, în interesul comun.

„Micile națiuni, ca și cele mari, trebuie să se teamă, mai mult decât ori ce, de haosul din Europa.

„Acest haos ar permite Germaniei revizioniste să-și realizeze planurile. Nu există în contra acestui pericol decât o măsură preventivă de o eficacitate certă: refacerea frontului dela Stresa.

„Acordul Samuel Hoare-Laval, dacă este urmărit până la capăt, va permite să se atingă acest rezultat. Ne putem închipui ce impresie de ușurare va succeda atunci în Europa, în schimbul terribilor îngrijorări în care suntem cufundați din August încoace.

„Consecințele politice și economice ale unei atari destinderi generale sunt incalculabile. Dintr'o dată pacea poate fi consolidată pentru multă vreme și criza sugrumată. Ne putem oare închipui că ar putea exista oameni de Stat destul de nebuni pentru a lăsa să se spulbere această șansă fugitivă? Principiile Societății Națiunilor și problemele de conștiință manifestate în unele cereri sunt respectabile, se înțelege. Pacea însă, și mai presus de orice, este sacră“.

Ziarele din 15 Decembrie continuă să se ocupe de proiectul de pace Laval-Hoare.

LE MATIN prevede o rezistență serioasă a Societății Națiunilor și a Parlamentelor din Paris și Londra față de propunerile Laval-Hoare.

ECHO DE PARIS crede că aceste propuneri nu vor fi acceptate la Geneva, cel puțin în forma lor actuală. Ziarul precizează că mai multe delegații, și îndeosebi ale Țărilor Scandinave și Olandei, ar fi desamăgite de cuprinsul planului dela Paris. Pe de altă parte, scrie același ziar, d. Mussolini va propune și el unele modificări, care vor face planul și mai greu de primit. Ar fi vorba în primul rând de declarația Ducelui că Italia nu va putea niciodată să renunțe la orașul Aksum.

LA VICTOIRE, sub semnătura d-lui Georges Bienaimé, scrie între altele:

„Nu trebuie să acordăm prea mare importanță tezelor susținute de DAILY HERALD, care, cu mai multă ținută, corespunde aproximativ jurnalului francez L'HUMANITÉ.

„După spusele lui DAILY HERALD, propunerile franco-angleze cu privire la Etiopia ar fi inadmisibile. Nu se poate accepta ca agresiunea d-lui Mussolini contra Negusului să aducă vreun folos Italiei. DAILY HERALD și semenii săi sunt în deosebi adversarii d-lui Mussolini și ai fascismului. În numele principiilor ei condamnă expediția din Etiopia, de și atâtea alte întreprinderi coloniale au fost mai puțin justificate decât aceia din Abisinia.

„Anglia, din acest punct de vedere, a luat cât a putut. Italia dimpotrivă, popor antic, dar Stat tânăr, debutează pe terenul colonial.

„Avantajele pe care le-ar putea trage din recenta întreprindere sunt mediocre. Dar ideologii socialo-laburistă i le refuză.

„Ei nu țin seamă de modul excepțional, sau mai bine zis, extraordinar, cu care este condus acest război în Etiopia; de voința evidentă a Italiei de a nu împinge prea departe câștigurile obținute de mediocritatea luptelor; de rezerva aviației italiene care ar fi putut distruge tot ce seamănă a oraș în Etiopia.

„D-lui Mussolini, acestui facist, i se datorește acest război umanitar, acest război făcut de cantonieri, de medici, de automobilisti, de ingineri și de sanitari.

„Acest război se inspiră din principiile lui Lyantey în Maroc. El le depășește și nu va aduce prejudiții decât feudalilor din Addis-Abeba, pe când populațiunile în contact direct cu italienii recunosc dimpotrivă intențiunile lor amicale“.

În legătură cu propunerea franco-britanică, LE TEMPS crede că, pentru a se putea înțelege natura și adevărata importanță a propunerii, trebuie să ne amintim esențialul sugestiilor făcute în luna Septembrie de Comitetul celor cinci, sugestiuni pe care Etiopia le-a acceptat ca bază de discuție, dar pe care Italia le-a socotit insuficiente. Ziarul arată apoi care a fost planul comitetului și adaugă:

„El constituia un compromis, care ținea cont de toate interesele legitime care erau în cauză, salvând, în același timp, autoritatea Societății Națiunilor. De aceea nu putem înțelege că acest plan ar putea întâmpina la Geneva rezistențe care nu pot fi altele decât rezultatele unei interpretări discutabile a principiilor care se află la baza sugestiunilor făcute de comitetul celor cinci“.

ECHO DE PARIS se întreabă, sub semnătura d-lui Pertinax, dacă sugestiunile reglementării pacifice a conflictului italo-abisinian, prezentate de Franța și de Anglia, vor fi adoptate de Societatea Națiunilor, în vîntoarea ședință, exprimând îndoiele în această privință. Autorul articolului afirmă:

„Rezultatul cel mai clar al acordului franco-anglez, ăla 8 Decembrie, a fost amânarea de fapt a măsurilor de interdicere a exportului de petrol în Italia“.

Sub titlul „Adevăratul înțeles ar propunerilor franco-britanice“, L'INTRANSIGEANT scrie:

„De fapt nu este vorba de desmembrarea imperiului etiopian în folosul națiunii care a transgresat pactul.

„Pe de altă parte, Societatea Națiunilor nu înțelege a exercita vreo presiune asupra Italiei sau Etiopiei,

pentru ca aceste două State să accepte sugestunile franco-engleze. Este vorba de un schimb: Italia primește avantaje teritoriale, iar la rândul ei Etiopia va avea o ieșire la mare și va primi ajutorul necesar pentru propășirea sa economică“.

D. Pierre Bernus, sub titlul: „Ceasul Impăcării“, exprimă, în JOURNAL DES DÉBATS, dorința ca Societatea Națiunilor să poată „examina, cu sânge rece și bun simț, situația actuală. Ea este obligată să susție din toate puterile marele efort de conciliere întreprins de guvernul britanic și francez.

„In ziua de miercuri, 18 Decembrie, Consiliul, compus din 12 delegați, va trebui să se pronunțe asupra propunerii franco-britanice“.

Ziarele din 17 Decembrie se ocupă de repercusiunile pe care le-ar putea avea asupra sesiunii din Geneva, și asupra planului Laval-Hoare, debaterile din Camera Comunelor și atitudinea Camerei franceze, după declarațiile pe care le va face azi d. Laval.

PETIT PARISIEN prevede că Consiliul Societății Națiunilor se va deschide într-o atmosferă de turburare.

„Este greu a face de pe acum pronosticuri asupra rezultatelor sesiunii, căci hotărârile vor depinde, în bună parte de atitudinea delegatului britanic, determinată și ea de reacțiunile opiniei publice britanice și de modul cum va decurge joi dezbaterile în Camera Comunelor“, adaugă ziarul.

LE MATIN scrie:

„Nu există neliniște cu privire la atitudinea Franței, părerile d-lui Laval fiind clare. In Anglia se pare că guvernul va reuși, cu toate că opoziția a început o ofensivă în stil mare. Dezbaterile de joi vor fi grele, dar guvernul britanic va rămâne victorios“.

L'OEUVRE scrie:

„D. Laval nu va avea prea mari dificultăți pentru a convinge Camera că, acordul este excelent și îndeosebi oportun. Pentru Sir Samuel Hoare sarcina va fi mai grea“.

Ziarul crede că discursul pe care-l va ține Sir Samuel Hoare ar putea anunța intenția Angliei de a reforma pactul Societății Națiunilor, și în special articolul 16.

„Francezii și englezii vor încerca să plece la Geneva cu votul quasi unanim al Parlamentelor lor; totuși se pare că consiliul nu va adopta proiectul“, termină L'OEUVRE.

LE JOUR crede că în Cameră se va petrece o simplă escarmușă, în cursul căreia stânga se va mărgini la „o manifestație par simbolică“.

PETIT JOURNAL scrie:

„Dezbaterile la Cameră va fi scurte, dar, poate, vie și pasionată. Se poate prevedea că ea va lua sfârșit fără a se propune vreo moțiune de blam, cu excepția cazului când guvernul, pentru a sporii autoritatea sa la Geneva, ar pune chestiunea de încredere. D. Laval nu va recurge la această soluție, decât în cazul când atitudinea sa și a guvernului ar fi criticată prea viu“.

După ședința Camerei, în care s'au produs declarațiile d-lui Laval ziarele de după amiază primesc favorabil expunerea primului ministru.

LE TEMPS afirmă între altele:

„Declarațiunile d-lui Laval au elucidat încă odată, eforturile franco-britanice, care au avut de scop împie-

decarea extinderii conflictului italo-abisinian. S'a decis să nu se aplice sancțiuni militare și niciun alt fel de măsuri, care ar asemăna cu un blocus contra Italiei.

„D. Laval nu a renunțat totuși la speranța de a se ajuge într-o zi la soluționarea amiabilă a conflictului. Frază, în care d-sa declară că propunerile constituie atât pentru Anglia, cât și pentru Franța, ultima limită a eforturilor făcute de cele două țări, va fi probabil ascultată în Italia“.

LE PETIT PARISIEN scrie între altele:

„D. Laval și-a justificat politica hotărât pacifică, pe care o duce inspirată din amiciția și înțelegerea cu Italia, din fidelitatea față de principiile Societății Națiunilor și din strânsa colaborare cu Anglia“.

JOURNAL DES DÉBATS declară:

„Declarația a zugrăvit foarte bine actuala situație. Trebuie să ne mirăm că nădejdlile sale de pace nu au fost primite cu mai mult entuziasm, sau măcar cu un sentiment de dreptate, de cei care pozează în democrați și prieteni ai poporului“.

LE JOURNAL scrie:

„Declarația d-lui Laval constituie deschiderea, sub un semn favorabil, a negocierilor decisive dela Geneva. Italia nu poate face acum niciun pas greșit. Atarnă numai de itelieni ca uneltirile contra pacificării să triumfe sau nu“.

Presa engleză.

Referindu-se la „agrementul“ Laval-Hoare, opinia ziarelor engleze din 9 Decembrie este împărțită, presa conservatoare, în frunte cu DAILY MAIL susținând noua încercare de aplanare a conflictului din Africa, în timp ce ziarele laboriste — MANCHESTER GUARDIAN și DAILY HERALD — fiind de părere că se lucrează împotriva Pactului Societății Națiunilor.

Ziarul liberal NEWS CHRONICLE se face ecoul vederilor acelor care socotesc că aceste propuneri duc la slăbirea Societății Națiunilor.

Odată cu ziarele din 10 Decembrie, opinia pare a deveni în general ostilă propunerilor pentru soluționarea conflictului italo-abisinian. Deși unele ziare se abțin dela comentarii, TIMES face un rechizitor aspru scriind, ca și presa opoziției, (MANCHESTER GUARDIAN și DAILY HERALD), că se oferă Italiei mai mult decât se poate aproba de către Camera Comunelor și că asemenea condiții duc la distrugerea Ligii și a securității colective.

EVENING STANDARD din 11 Decembrie își exprimă părerea că aplicarea planului de pace Laval-Hoare — în forma în care este redat de indiscrețiile ziarelor — ar însemna o recompensare a agresorului. Trebuie însă ca lumea să țină seama de realități.

„Propunerile se sprijină pe puterea Italiei, și nu pe drept. Este sigur că Negusul va arăta la început rezistență contra acestui plan, dar poziția sa morală este slăbită, prin faptul că Negusul a acceptat mai de mult principiul unor concesiuni teritoriale către Italia“.

STAR cu aceeași dată condamnă propunerile de pace și spune: „Această metodă, preconizată de guvernul englez, va provoca la toate persoanele însuflețite de spiritul justiției o vie indignare. Petele negre de pe harta Abisiniei, care arată concesiunile de făcut, sunt pete pe onoarea guvernului. Sir Samuel Hoare a făcut bine când s'a izolat în regiunile mai reci ale Elveției. Sorții de reu-

șită ai d-lui Eden ar fi mai mari dacă svonurile privitoare la demisia guvernului ar fi fost confirmate de fapte“.

DAILY HERALD din 11 Decembrie consideră că planul reprezintă „un premiu acordat agresiunii“ și cere d-lui Baldwin să retragă de îndată întregul plan. Ziarul atacă, de asemenea, pe d. Laval, căruia îi aduce imputarea că desfășoară o acțiune nepotrivită cu aceea a Societății Națiunilor.

NEWS CHRONICLE, cu aceeași dată, adoptă un ton foarte violent, pretinzând că prin concesionările consimțite de Franța și Anglia, Italia ar obține o victorie mai mare decât ar fi putut căpăta vreodată pe calea armelor.

TIMES din 11 Decembrie, răspunzând criticelor care se aduc planului franco-britanic, insistă că nu este nimic de obiectat — din punct de vedere al dreptului — față de un schimb de teritorii care însemnează „cu totul altceva decât o violare a integrității teritoriale a unui stat suveran. Abisinia are absolută nevoie de o ieșire la mare. În acest scop ea va fi, de sigur, dispusă să facă concesii considerabile. De asemenea, este necesar un acord care să dea Italiei posibilități economice la care întotdeauna a avut un drept special. În sfârșit, este folositor să se asigure introducerea unor reforme în Abisinia. Acordul va trebui, firește, să fie astfel elaborat încât să nu dea aparență că răspunde o agresiune“.

DAILY TELEGRAPH, pe de altă parte, declară categoric că propunerile stabilite la Paris sunt în realitate altele decât cum au fost publicate de ziarele franceze.

DAILY MAIL din 12 Decembrie scrie în articolul de fond:

„Anglia e recunoscătoare d-lui Baldwin de a fi schimbat politica la timp, abandonând ideea de a cere aplicarea riguroasă a sancțiunilor contra Italiei; altfel situația europeană s'ar fi complicat și un război european ar fi fost inevitabil“.

Ziarul crede că Liga s'a dovedit în actualul conflict a fi nu numai neputincioasă și inutilă, dar chiar periculoasă și dacă ea va dispărea, poporul britanic va fi mulțumit.

MORNING POST din 12 Decembrie scrie că în cercurile politice engleze se crede că Italia va accepta proiectul franco-britanic ca o bază de negocieri. În schimb este probabil ca Abisinia să-l respingă.

„În cursul zilei de ieri domnea în culoarele Parlamentului părerea generală că într'un asemenea caz ar fi foarte greu pentru guvernul britanic să continue aplicarea sancțiunilor împotriva Italiei și să susțină mai departe interdicția petrolului“, adaugă ziarul.

TIMES, cu aceeași dată, este informat de către corespondentul său din Geneva că în cercurile Societății Națiunilor domnește o vie îngrijorare. Unele State sunt nemulțumite de concesionările făcute, care ar putea apare ca o încurajare pentru nerespectarea pactului Societății Națiunilor.

TIMES mai anunță și știrea din Washington că proiectul franco-britanic a făcut acolo o impresie rea.

MANCHESTER GUARDIAN consideră propunerile Laval-Hoare cu mult mai largi decât toate ofertele din trecut făcute Italiei. Pare, scrie ziarul, „că ele au fost făcute numai pentru avantajul exclusiv al d-lui Mussolini.

„Ele vor avea ca efect desbinarea Ligii, deoarece unele puteri vor vota pentru, iar altele contra lor.“

„Marea Britanie nu ar fi trebuit să se îndepărteze de la aplicarea sancțiunilor. A fost greșită ideea de a se da mandat Franței și Angliei în opera de conciliere. În propunerile lor de pace, aceste țări au fost inspirate de idei imperialiste. Liga este supremă și ea nu trebuie niciodată să cedeze autoritatea ei. Ar fi fost mai bine dacă ofertele de pace ar fi fost lăsate în mâna comitetului de cinci al Ligii Națiunilor“.

DAILY EXPRESS susține că d. Baldwin nu a trădat Liga, după cum a fost acuzat de unele ziare. D-sa a promis alegătorilor că nu va împinge Anglia în război și că va proceda numai în colaborare cu restul Ligii; or, d-sa, scrie ziarul, își dă seama azi că sancțiunile pentru petrol însemnează războiul, de aceea evită aplicarea lor.

Ziarele din 13 Decembrie sunt unanime în condamnarea planului Laval-Hoare. Chiar și ziarele conservatoare se alătură opiniei publice generale:

TIMES face o critică severă planului de pace de la Paris, ajungând la concluzia că propunerile prezentate guvernului italian nu sunt acceptabile nici pentru Abisinia, nici pentru Societatea Națiunilor.

Mai declară că încercarea Laval-Hoare poate fi de pe acum considerată cu nereușită, întru cât guvernul britanic s'a putut convinge de adâncimea și violența fierberei provocate de anunțarea cuprinsului aproximativ al propunerilor.

DAILY HERALD cere retragerea lui sir Samuel Hoare, afirmând că ministrul de externe a depășit mult instrucțiunile guvernului și a fost apoi nevoit să accepte planul de la Paris.

Dacă însă la Geneva planul va fi respins, guvernul britanic va fi mulțumit de această soluție.

NEWS CHRONICLE este convins că acest plan poate fi considerat ca înmormântat. Ședința de miercuri a Consiliului Societății Națiunilor va avea să constate acest lucru.

DAILY TELEGRAPH din 14 Decembrie spune, într'un articol de fond, că îngrijorarea care domnește în Anglia, cu privire la propunerile de pace, este justificată. Ziarul are impresia că „s'au făcut concesii prea mari agresorului“.

Crede însă că d. Baldwin a consimțit la propunerile Laval-Hoare, numai după ce s'a convins pe deoparte că extinderea sancțiunilor la petrol ar fi considerată de Italia ca un act ostil, iar pe de altă parte că celelalte puteri în Ligă nu sunt gata să contribuie conform art. 16 al covenantului cu forțele lor armate pentru a-l proteja, dar ele vor să lase Marea Britanie singură, ca ea să suporte toate consecințele.

Tot DAILY TELEGRAPH crede că sir Samuel Hoare va socoti oportun să ceară poate o ședință secretă a Camerei Comunelor, în care să arate motivele care l-au îndemnat să semneze acordul de la Paris.

Iar corespondentul său special din Geneva îl informează:

„În cercurile, având legături strânse cu Roma, se crede că Ducele va accepta propunerile Laval-Hoare ca bază de discuție. În felul acesta s'ar amâna extinderea sancțiunilor la petrol, iar între timp mareșalul Badoglio și-ar putea asigura o mare victorie în Abisinia, întărind astfel și poziția diplomatică a Italiei“.

Celelalte corespondențe din Geneva au însă o notă generală de pesimism, astfel:

TIMES, redând impresia generală ce domnește la Geneva, spune că acolo proiectul este de acum considerat ca literă moartă.

Tot ziarul TIMES, în articolul său de fond, este însă alături de organele de opoziție în condamnarea propunerilor de pace. Consideră că textul oficial al propunerilor confirmă impresia că se încearcă a se ceda Italiei o bună jumătate din Abisiniă. Ecoul stărnit de aceste propuneri n'ar fi putut fi mai defavorabil.

NEWS CHRONICLE scrie:

„Tensiunea politică a crescut cu repeziciune în ambele capitale, Londra și Paris, ca urmare a potopului de indignare publică stărnită mai în toate țările contra planului Laval-Hoare de a încuraja agresiunea“.

Intr'un alt articol anunță că se face tot mai stăruitoare din partea opoziției cererea adresată lui sir Samuel Hoare de a demisiona. Impotrivirea este mare și printre partizanii guvernului. Ziarul afirmă că unii fruntași guvernamentali s'ar fi văzut nevoiți chiar să roage pe șefii opoziției pentru ca să se evite după desbaterea de Joi viitoare un vot asupra politicii guvernului.

DAILY MAIL, declarându-se contra extinderii sancțiunilor la petrol, scrie că d. Baldwin a avut absolută dreptate contra sancționistilor fanatici și îndeamnă guvernul să nu cedeze asalturilor date de „pacifiștii incendiarî“. Ziarul cere ca să se declare sedința secretă Joi, la Camera Comunelor, când guvernul va expune politica sa.

„D. Baldwin, scrie ziarul, a fost totdeauna un apărător înfocat al Ligii, dar numai cu condiție ca orice acțiune a ei să fie luată în mod solidar de toate puterile Ligii, iar nu numai de Anglia singură. Pe lângă aceasta Marea Britanie nu poate conta pe ajutorul imediat al Franței în caz când flota ei ar fi atacată în Mediterană. Aceasta din cauza felului cum este organizat serviciul mobilizării în Franța, cât și din cauza insuficienței bazelor navale ale Franței“.

DAILY HERALD referindu-se la propunerile Laval-Hoare, scrie:

„A pretinde că cedările de teritorii ce s'ar face Italiei ar constitui numai schimburi de teritorii este necinstit și neîndemănat“.

„Italia ca recompensă pentru violarea pactului Ligii ar primi din mâinile Societății Națiunilor sute de mii de mile patrate, care ar fi luate din teritoriul unui Stat a cărui integritate teritorială toți membrii Ligii au jurat să'o apere în contra agresorului“.

Ziarele din 16 Decembrie se ocupă de situația politică în legătură cu împotrivirile ce se manifestă în Marea Britanie față de proiectul Hoare-Laval pentru aplanarea conflictului italo-abisinian.

Referindu-se la consfătuirea ministerială care se va ține în ziua de 16 Decembrie la Londra, DAILY TELEGRAPH scrie:

„Această consfătuire a fost determinată de îngrijorarea ce domnește în cereurile guvernamentale față de situația politică. Este probabil să se țină azi un consiliu de miniștri extraordinar. D. Eden, care pleacă mâine la Geneva, va căpăta instrucțiuni precise pentru atitudinea ce trebuie să adopte în numele Marelui Britanii“.

Același ziar publică un articol în care arată care vor fi liniile generale ale expunerii pe care Sir Samuel Hoare o va face Joi în Camera Comunelor.

DAILY TELEGRAPH scrie:

„Este probabil că ministrul afacerilor străine va accentua că o soluție satisfăcătoare pentru Societatea Națiunilor ar putea fi găsită numai dacă toate Statele membre ale Societății Națiunilor ar fi gata să ia asupra lor partea convenită din răspunderile mari ce vor fi cerute. S'a constatat însă că unele din Statele membre ale Societății Națiunilor n'ar accepta niciodată o astfel de soluție. Italia a făcut cunoscut la rândul ei că va considera interdicția exportului de petrol sau închiderea canalului de Suez ca acte dușmănoase. Societatea Națiunilor ar avea, drept urmare, să decidă participarea Statelor membre la o acțiune de apărare a pactului prin contingente militare.“

„Până acum o săptămână guvernul britanic a putut crede că Europa ar merge atât de departe în opera de colaborare. Acum el se vede desamăgit în această privință. Marea Britanie ar avea să poarte deci singură povara măsurilor necesare.“

„Guvernul britanic va continua totuși eforturile sale pentru a convinge celelalte State de necesitatea respectării angajamentelor și datorii față de Societatea Națiunilor“.

TIMES din 17 Decembrie continuă acțiunea împotriva planului Laval-Hoare:

„Membrii guvernului britanic, scrie TIMES, se vor fi convinși până azi de repulsiunea absolută cu care aceste propuneri au fost primite în imperiul britanic și în lumea întreagă. Propuneri ca cele formulate la Paris nu pot fi prezentate consiliului Societății Națiunilor. De altfel fiecare ministru în parte și guvernul în întregime sunt convinși azi că planul Laval-Hoare a fost o greșală. Acum nu se poate face altceva decât să se recunoască greșeala și să ia lucrurile, de îndată ce va fi cu putință, dela început“.

TIMES face apoi aluzie la explicațiile care au circulat în unele ziare, tinzând să sublinieze anumite primejdii de războiu pentru Marea Britanie. „Să ni se spună ce este, scrie TIMES, și să se spulbere imediat acest svon, ce urmărește să arunce vina pe alții. Dacă erau primejdii de această natură, ele trebuiau lichidate înainte de orice altă acțiune. Iar cei care speculează aceste primejdii, să înțeleagă bine că imperiul britanic este destul de vrednic, să se apere, și încă mai mult decât atâta“.

DAILY TELEGRAPH, cu aceeași dată, afirmă că în discursul pe care-l va rosti în ședința Camerei Comunelor d. Baldwin va scoate în evidență complicațiile serioase care ar rezulta dintr'o extindere a sancțiunilor la petrol.

MORNING POST crede că în consiliul de miniștri se va formula o nouă politică britanică față de conflictul italo-abisinian, iar noua formulă va însemna schimbarea atitudinii generale a guvernului față de Societatea Națiunilor. O primă manifestare a noii atitudini va fi făcută probabil de d. Eden la Consiliul Societății Națiunilor chiar în cursul acestei săptămâni. D. Baldwin și Sir Samuel Hoare vor pune în evidență această atitudine în declarațiile lor din Camera Comunelor, adaugă ziarul.

Presa italiană.

Ziarul CORRIERE DELLA SERA din 10 Decembrie scrie că și ședința Senatului ca și cea precedentă a Camerei italiene, a avut o mare însemnătate. Ducele a spus că interesele Italiei, în Europa și Africa, vor fi apărate cu îndârjire.

IL POPOLO D'ITALIA din aceeași dată scrie că, afară de rezistența materială, Italia a dat dovadă că are o mare rezervă de spiritualitate.

„Unirea tuturor italienilor s'a oțelit în fața luptei. Această unire s'a născut, nu sub auspiciul unor succese ușoare, ci sub un cer plin de amenințări“, încheie ziarul.

IL POPOLO D'ITALIA din 11 Decembrie publică un articol de fond, sub titlul „Asediul memorabil“, în care scrie: „Conflictul italo-abisinian putea să rămăie o chestiune pur colonială. Geneva putea să încredințeze organizarea Etiopiei țării care avea cele mai multe puteri morale și istorice. Italia ar fi adus dreptate, ordine și civilizație în Etiopia. Cu toată coaliția celor 50 de State, Italia nu și-a întrerupt drumul său. Dar mai importantă decât mobilizarea militară a fost mobilizarea morală a tuturor italienilor.

„Europa credea că va putea înfrânge voința italienilor. Ea va vedea că de această voință va depinde și în viitor soarta continentului“.

MESSAGERO din 13 Decembrie scrie: „Indiferent dacă va reuși sau nu tentativa Franței și Angliei de a ușura soluționarea conflictului, sau, mai bine zis, tentativa de conciliațiune făcută de d. Laval între Italia și Anglia, va avea în orice caz efectul de a determina Societatea Națiunilor să se ocupe de pacea din Africa și nu, ca până acum, de războiul economic contra Italiei“.

Celelalte ziare reproduc textual declarațiile dela Geneva ale d-lor Laval și Eden fără a face comentarii.

Comentând propunerile franco-britanice, MESSAGERO din 14 Decembrie scrie că niciun optimism și niciun pesimism exagerat nu ar fi justificate. Ziarul adaugă:

„Manifestațiile de optimism ale presei franceze nu ajută la soluționarea numeroaselor greutăți pe care le fac sancționistii, fanaticii Societății Națiunilor și dușmanii Italiei și ai regimului fascist. Discuțiile au nevoie de o atmosferă de calm și obiectivitate: se poate spera că o asemenea atmosferă va fi creată“.

„In Anglia lucrează împotriva împăciuirii sancționistii, episcopii bisericii anglicane, în Franța socialistii, comuniștii și radicalii-extremiști, iar pretutindeni dușmanii Italiei și ai fascismului.

„Aceste curente explică atitudinea ostilă a Negusului față de propunerile franco-britanice și faptul că el nu manifestă nicio dorință de a face concesii. De aceea este de prevăzut că negocierile vor fi grele și îndelungate“.

POPOLO D'ITALIA scrie: „Proiectul anglo-francez este examinat la Roma, dar sancțiunile continuă, pricinuind pagube pentru întreaga Europă și având o semnificație injurioasă pentru Italia. Se continuă cu trimiterile de arme pentru Abisinia. Deși acestea vin din țări civilizate, ele se îndreaptă împotriva civilizației.

„Inarmarea aceasta va crea o rezistență armată a bandelor incontrolabile, chiar și după soluționarea oficială a conflictului, ceea ce constituie o grea răspundere pentru anumite țări.

„Laburiștii englezi due împotriva Italiei și a fascismului ea și împotriva proiectului o campanie care este inadmisibilă din două puncte de vedere: o națiune independentă nu poate să tolereze un amestec din afară cu privire la regimul său intern, iar hotărârile Societății Națiunilor nu pot fi supuse fanatismului unui asemenea partid.

„De aceea Italia are dreptate când se menține pe o linie de fermitate și de atentă vigilență“.

Ziarele italiene din 14 Decembrie publică largi comentarii asupra propunerilor franco-engleze.

GIORNALE D'ITALIA scrie: „Aceste propuneri nu constituiesc decât baze pentru o eventuală discuție. Italia ar putea aduce unele lămuriri și da indicații cu privire la punctele proiectului Laval-Hoare.

„Trebue să spunem însă că propunerile franco-britanice nu sunt satisfăcătoare nici chiar pentru începerea discuțiilor, deoarece ele nu țin îndeajuns seama de toate necesitățile Italiei și nici de diferitele condițiuni create sau descoperite în urma acțiunii militare italiene, impusă de altfel de primejdia mobilizării generale a armatei abisiniene.

„Intre altele nu se poate, de pildă, lua în seamă posibilitatea din punct de vedere practic a unei reveniri a Axumului și regiunii învecinate la Abisinia, după ce locuitorii din acest oraș și din ținutul înconjurător au făcut act de supunere spontană drapelului italian.

TRIBUNA scrie că Italia are tot dreptul și chiar datorita de a nu avea încredere în aceste propuneri. Ea trebuie să-și oțelească și mai mult voința de luptă.

Criticând propunerile franco-britanice CORRIERE DELLA SERA din 15 Decembrie scrie între altele:

„Nu numai că aceste propuneri nu țin seama suficient de interesele italiene, dar ele nu corespund nici situației militare și politice reale. Ideea de a concesiona Negusului portul Assab este de neconceput. De asemenea, dat fiind mecanismul administrativ extrem de complicat prevăzut pentru teritoriile meridionale, nu se poate imagina cum ar putea Italia să-și impună autoritatea în aceste regiuni. În vremea aceasta la Geneva propunerile nici nu sunt discutate, ci dor se fac reproșuri miniștrilor de externe francez și englez care au desehis calea pentru începerea unor negocieri amicale cu Italia“.

POPOLO D'ITALIA declară: „Piedicile ce se pun, în Europa și aiurea, deliberărilor abia începute, nu justifică niciun optimism. Italia va rămăie la ordinea de bătaie pe care a adoptat-o, atât în Africa Orientală cât și în Europa“.

STAMPA scrie: „Acordarea unei ieșiri la Mare Abisinienei ar reduce în mod primejdios securitate coloniilor italiene și le-ar răpi caracteristica lor principală de țări de transit. Italia nu poate accepta nicio concesiune care ar depăși crearea unei zone libere, așa cum a fost prevăzută prin tratatul din 1928. Ia un minimum de securitate nu poate fi realizat decât prin crearea unei legături directe de cale ferată între Eritreea și Somalia italiană“.

IL POPOLO D'ITALIA din 15 Decembrie scrie că discuțiile ce sunt în curs relativ la chestiunea etiopiană, la Londra, Paris și Geneva au provocat o desfrântată ofensivă a sancțiunilor. Ziarul adaugă:

„Laburiștii, verzii și roșii, tradeuniuniștii luptă aprig contra tratativilor.

„Obstacolele europene și extraeuropene puse în calea discuțiilor nu permit un optimism asupra rezultatului acestor tratative“.

GIORNALE D'ITALIA din 16 Decembrie publică un articol privitor la intervenția franco-engleză pentru aplanarea conflictului italo-abisinian.

Ziarul afirmă: „Propunerea celor două țări s'a împotmolit în greșelile Societății Națiunilor. Condițiunile minime care ar putea să satisfacă Italia sunt:

1. „Concesionarea către Italia a unor regiuni utilizabile, adică a unor regiuni în care munca, comerțul și colonizarea să fie posibile.

2. „Securitatea durabilă și sigură pentru aceste teritorii.

3. „Dreptul de apărare a populației, a capitalului și a bunurilor investite în regiunile concesionate.

„Or aceste trei condițiuni nu găsesse în propunerile engleze nici măcar un început de realizare. Comunicatul franco-englez adresat d-lui Mussolini nici nu pomenește de nevoile Italiei. Probabil că ele au fost uitate.

„Conflictul italo-abisinian nu poate fi soluționat prin formule cu două sensuri și nesigurare, continuă ziarul. Italia nu are nicio grabă să încheie o pace nedreaptă. Forțele sale în Africa și rezistența sa în Europa sunt intacte și puternice.

„Dealtfel, guvernul italian respinge punctul de vedere după care o soluționare rapidă a conflictului actual din Africa orientală ar fi o primă condiție pentru realizarea și consolidarea păcii în Europa. Conflictul abisinian merge pe calea sa naturală de desvoltare, fără nicio amenințare de nicăieri. Dacă celelalte puteri vor înțelege să-i redea caracterul său colonial, așa cum l-a avut dela început, atunci se va stabili dela sine că solidaritatea europeană nu poate să fie amenințată de un conflict exclusiv colonial“.

Presa germană.

Toate ziarele germane din cursul ultimei săptămâni au publicat, pe lângă știrile telegrafice, asupra evenimentelor militare din Abisinia, și articole de comentarii asupra atitudinii Negusului și a d-lui Mussolini, în desfășurarea acțiunii diplomatice a Franței și Angliei, și a Ligii Națiunilor pentru aplanarea conflictului.

Din toate se desprinde deducția că de ambele părți beligerante se continuă o atitudine dărză, războinică, aproape fără posibilități de conciliere, ceea ce îngreuează foarte mult încercările diplomatice de împăciuire. Și ziarele germane mai adaugă că d. Mussolini pare mai intrasigent și mai convins de dreptatea revendicărilor italiene și de triumful până la sfârșit a cauzei Italiei.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 11 Decembrie, se ocupă de înțelegerea Laval-Hoare și scrie că ea e considerată la Londra ca „o trădare a Abisiniilor“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 11 Decembrie, scrie că în tratativele diplomatice pentru aplanarea conflictului italo-abisinian s'au ivit împotmoliri, care din cauza prea multor abilități între Londra și Paris, au creat o situație imposibilă de enervare a opiniei publice europene, dar mai ales a celei engleze.

FRANKFURTER ZEITUNG din 12 Decembrie, în editorial se ocupă, sub titlul: „Și acum să se pronunțe Mussolini“, de planul de împărțire a Abisiniilor, alcătuit de Laval-Hoare. După ce arată toate tribulațiile suferite de acest plan, cu „indiscreția de rigoare a presei parisiene asupra conținutului planului“, cu „consiliile de miniștri dela Londra“, cu „audiința d-lui Eden la Regele Angliei“, cu „marele tâmbălău din presa engleză de toate nuanțele“, cu „jocul de întrebări și răspunsuri al d-lui Baldwin“, în Camera Comunelor, care „a încercat toate scăpările de răspundere“, ziarul afirmă:

„Acum e rândul d-lui Mussolini să studieze și să aprecieze situația și apoi să se pronunțe acum, când i s'a întins o punte de aur, care nu se știe dacă va rezista.

„In orice caz, acum, înaintea începerii părții a doua a campaniei italiene în Abisinia, e momentul cel mai potrivit de reculegere, până nu ajunge chestia să se prăjească iar în cazanul lui Satan dela Geneva“.

In alte două comentarii, același ziar, în același număr, susține:

„Roma își va lăsa timp să examineze situația și se pare

că Italia nu e grăbită la acceptarea compromisului care i se înbie, convingerea generală italiană fiind că biruința finală va aparține cetății eterne.

„Din rândurile engleze se desprinde totuși o presiune morală vădită, care stingherește planul de acțiune al guvernului englez și dovada e certă în șovăiala din răspunsurile la care d. Baldwin a fost silit în Camera Comunelor, cu acea senzație atât de mult vorbitoare, că „gura mea e pecețluită de stadiul actual al negocierilor internaționale“.

Ziarul subliniază apoi, refuzul categoric al Negusului de a discuta măcar planul de împărțirea Abisiniilor, întru cât de împărțire niciun abisinian nu vrea să audă.

FRANKFURTER ZEITUNG din 13 Decembrie, în trei corespondențe de comentarii, provenite din Geneva, Roma și Londra, susține că „atmosfera diplomatică dela Geneva e plină de păclă. Geneva e în plină zăpăceală. toți căutând scăpări din impas, torturându-se să treacă răspunderea asupra vecinului. La Roma domnește scepticismul în privința „viitorului întunecat“, dar un sentiment de ușurare pare să se fi produs, tocmăi din cauza ezitărilor dela Geneva și a voinței ferme a Ducelui de a continua lupta până la biruința finală.

„La Londra a început să se elatine încrederea în Hoare, iar prestigiul Angliei este pus în joc“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 13 Decembrie, scrie:

„Planul Laval-Hoare, privitor la Abisinia, e mort, el fiind numai o nouă încercare de amânare a aplicării efective a sancțiunilor, de care se bucură așa de mult Parisul.

„Anglia abandonează planul de împăciuire italo-abisinian, față de împotrivirea Negusului, de neacceptarea Genevei și de frontul unitar de opunere al Parlamentului și presei engleze, fapt care la Paris a produs temeri de noi complicații.

MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN din 13 Decembrie scrie: „Planul de pace Laval-Hoare a isbutit să amâne pentru câțva timp prohibirea petrolului și executarea sancțiunilor față de Italia“ și că „metoda britanică este să transforme Liga Națiunilor în apărătoarea intereselor Imperiului britanic, prin utilizarea armei diplomatice“.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 12 și 13 Decembrie stăruie asupra situației complicate creată de planul de împăcare Laval-Hoare și ține să sublinieze: .

„D Mussolini prețuește încercările de împăcare și se va osteni să le examineze, pe când Negusul condiționează încercările de pace de evacuarea teritoriului abisinian de către trupele italiene și de păstrarea independenței politice și teritoriale. Toate aceste atitudini complice vădit situația și nu pot duce la o înțelegere“.

BERLINER TAGEBLATT din 12 și 13 Decembrie, sub titlul „Avalanșa amenințătoare“, susține: „Popoarele de culoare reacționează puternic împotriva propunerii de pace italo-abisiniană. Pietricica propunerilor de pace aruncată acum poate pune în mișcare o formidabilă avalanșă“.

„In năzuința lor lăudabilă de-a lichida conflictul italo-abisinian, unii oameni de stat europeni par să nu-și dea seama, că odată cu încercarea de aplanare a acestui conflict vor veni mai multe lucruri la lichidare.

„Londra se ascunde după Geneva, pe când Parisul încearcă să întoarcă frigerea abisiniană și pe partea cealaltă, ca să se prăjească mai bine“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 12 și 13 Decembrie, scrie: „D. Laval a dat d-lui Mussolini un puternic ajutor militar prin amânarea sancțiunilor privitoare la petrol și prin planul de împăciuire, un ajutor de adevărată frăție latină.“

„Geneva stă azi sub ramura de... petrol“.

BERLINER TAGEBLATT din 14 Decembrie crede că „negociațiunile nu par totuși excluse asupra încercărilor de pace, dar după o mai amănunțită examinare a situației“.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 14 Decembrie comentând încercările diplomatice de aplanarea conflictului italo-abisinian, scrie că la Londra, ca și la Paris, planul Hoare-Laval a întâmpinat nu numai opoziție, dar și indignare generală, așa încât planul nu va putea ajunge la Geneva și trebuie considerat nu înacceptabil, dar mort și înlăturat.

BERLINER TAGEBLATT din 14 Decembrie, anunță că o vie campanie de răsturnarea cabinetului Laval s'a pornit în rândurile parlamentarilor, care sunt nemulțumiți de politica externă recentă a d-lui Laval, considerat autorul principal al compromisului de pace Hoare-Laval în chestia conflictului italo-abisinian.

Ziarul scrie că din toate părțile se întetesc strigătele pentru retragerea lui Hoare din fruntea ministerului de externe britanic, fiindcă a aderat la „necuratul negoț francez de vite“ și apoi adaugă că Anglia a fost cuprinsă până în cele mai largi cercuri politice populare de o „revoluție morală“, care nu se împacă cu procedeele franceze, care au lansat compromisul Laval-Hoare.

MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN din 15 Decembrie scrie că în Anglia s'a deslănțuit „o puternică criză de încredere în politica externă a lui Sir Hoare“ și că „guvernul Baldwin suferă o grea înfrângere“ pe chestia planului de împăcare italo-abisinian, pe care l-a acceptat și cabinetul britanic.

„Sir Hoare voește să se apere“, dar s'a săpat mormântul „securității colective prin adoptarea compromisului de pace Hoare-Laval“, adaugă ziarul german.

VÖLKISCHER BEOBACHTER și BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 15 Decembrie se ocupă de cuprinsul „cărții albe“, apărută Sâmbăta trecută la Londra, în care se publică o bună parte din documentele diplomatice care au însoțit desfășurarea conflictului italo-abisinian dela izbucnirea lui și până acum și care dau o icoană istorică a acestui conflict.

În altă parte, cele două ziare susțin că la Londra se așteaptă o dezbateră furtunoasă în Camera Comunelor pe chestia abisiniană, din care nu se poate prevedea, cum va ieși guvernul Baldwin, mai ales că partidul laburist militează și agită opinia publică engleză pentru un vot de neîncredere față de politica guvernului britanic.

Presa sovietică.

Ziarele sovietice iau atitudine contrarie proiectului Laval-Hoare pentru aplanarea conflictului italo-abisinian, deoarece îl consideră ca o îndepărtare dela principiile Societății Națiunilor.

Astfel IZVESTIA din 15 Decembrie, sub titlul „Societatea Națiunilor și împărțirea Abisiniei“ publică un articol al d-lui Radek, care declară între altele:

„Informațiunile cu privire la acordul franco-britanic relativ la propunerile de pace făcute Abisiniei și Italiei

și supuse și Societății Națiunilor, au făcut impresia unei adevărate bombe.“

„Ministrii de afaceri străine ai Franței și Angliei, propun Italiei și Abisiniei un „schimb de teritorii“. Principiul egalității este pe deplin asigurat în teorie, dar în practică Italia trebuie să primească sub o formă sau alta jumătate din teritoriul Abisiniei. În schimbul acestui teritoriu, Abisinia va primi o fâșie de pământ ea ieșire spre portul Assab, ieșire care, deși acordată așa zicând Abisiniei, se va găsi totuși în mâinile Italiei.“

„Cercuri considerabile ale opiniei publice internaționale sunt prada revoltei și indignării, în fața acestor propuneri. Din punct de vedere principal, toate propunerile pe care Marea Britanie și Franța le-au făcut în cursul conflictului italo-abisinian, constituie o îndepărtare dela pactul Societății Națiunilor, deoarece ele nu au ținut seama de suveranitatea unui membru al Societății Națiunilor, Abisinia. Dar, proporțiile concesiunilor făcute acum, depășesc tot ce se putea aștepta“.

Autorul articolului face apoi o analiză a motivelor care ar fi putut îndemna Marea Britanie să facă un asemenea pas, și continuă:

„Guvernul englez crede probabil că Italia se va înămolii în Abisinia, că va fi pusă în situația de a recurge la ajutorul material al celorlalte puteri și că în mersul evenimentelor se vor ivi încă multe schimbări. Este inutil a spune că asemenea socoteli pot să nu se justifice câtuși de puțin, dacă vom ține seama că o politică de împărțire a Abisiniei poate să agraveze situația în tot orientul apropiat“.

D. Radek afirmă că lupta pentru independență a Abisiniei a trezit o vie însuflețire printre popoarele din Africa și printre musulmanii din Arabia, Siria și Palestina.

„Situația continuă IZVESTIA, este atât de încordată încât este imposibilă o rezolvire a ei printr'o simplă negociere diplomatică în detrimentul Abisiniei. În ce privește opinia publică din Uniunea Sovietică, atitudinea sa de curge din pozițiunea noastră principială față de conflictul italo-abisinian. Uniunea Sovietelor a susținut Societatea Națiunilor în măsurile pe care ea le-a luat împotriva unei agresiuni stabilită de 50 state.“

„Nu respingem negocieri de pace cu agresorul declarat, deoarece nu suntem dispuși să înregistrăm o agravare a situației internaționale. Aceste negocieri de pace trebuie însă să slujească numai scopurile pe care le servește și pactul Societății Națiunilor. Măsurile propuse de Anglia și Franța nu slujesc însă nici la păstrarea integrității și nici la menținerea independenței Abisiniei. Ele servesc dimpotrivă la împărțirea Abisiniei și la robirea ei. Societatea Națiunilor poate înregistra dorința exprimată de Abisinia de a înceta războiul sub cutare sau cutare condiție, dar ea nu-i poate dicta condițiunile și nici face presiuni asupra acestei țări“.

JOURNAL DE MOSCOU din 16 Decembrie, atacă vehement proiectul de pace delu Paris, scriind:

„Ceea ce Italia n'a reușit până acum să cucerească prin forță, scrie autorul articolului, are de cucerit acum grație tăriei presiunii exercitate asupra Abisiniei de Anglia și Franța“.

JOURNAL DE MOSCOU contestă că Franța și Anglia ar fi avut un mandat din partea Societății Națiunilor să facă propunerile cunoscute, și ajunge la concluzia că prezentarea acestor propuneri la Societatea Națiunilor nu sorocește cauza păcii, mai cu seamă date fiind unele evenimente ce se pregătesc în lume și pentru care încurajarea dată agresiunii ar servi ca un precedent.

„Nu ne îndoim, încheie *oficiosul sovietic*, că consiliul Societății Națiunilor va proceda în deplină conștiință de răspunderea ce-i incumbă în această privință, când va trebui să se împotrivească presiunii puternice ce se exercită asupra lui pentru a-l determina să aprobe propunerile dela Paris, care constituie o violare flagrantă a Pactului“.

Presa elvețiană.

In trei articole consecutive, JOURNAL DE GENÈVE din 13 și 14 Decembrie, discută proiectul de pace întocmit la Paris de d-nii Laval și Hoare.

In primul articol, ziarul elvețian, scrie:

„Azi, Marea Britanie, de acord cu Franța, va cere Societății Națiunilor să acorde Italiei, în urma agresiunii sale, mai mult decât i s'ar fi dat fără agresiune. Accesul la mare dat Etiopiei nu compensează, într'adevăr, cedările pe care ar trebui să le consimtă în Tigre.

Este răsturnarea principiului care fusese proclamat. Fiindcă a făcut războiul, Roma va primi mai mult decât ar fi obținut dacă ar fi urmat sfaturile de pace ce-i fusese date cu dărnicie.

„Este un vădit pas înapoi al noțiunii de drept, în fața noțiunii de forță. Nu trebuie să ne facem nicio iluzie: Securitatea colectivă care este rațiunea de a fi a Ligii Națiunilor va primi o gravă atingere.

„Societatea Națiunilor, se mai spune, n'a ținut socoteală de dinamismul popoarelor; cramponându-se de statu-quo, le favorizează exploziile. Această critică este fundată, sub rezerva că termenul de „dinamism“ să nu ascundă pur și simplu o revenire la noțiunea dreptului forță contra forței dreptului. Războiul nu poate fi suprîmât: el trebuie să fie înlocuit. Înlocuit cu ce? Printr'o revizuire a drepturilor Statelor în ceea ce privește repartiția coloniilor și a materiilor prime.

„Războiul din Etiopia ar fi putut fi evitat, dacă la Versailles, Italia ar fi fost tratată mai echitabil.

„Deoarece lecțiile trecutului n'au servit pentru prezent, trebuie ca cel puțin ca lecțiile prezentului să servească pentru viitor.

Dacă nu se face nimic, sau dacă nu se pune lumea pe lucru, decât în ultimul moment, când un conflict a devenit inevitabil, nu se va ajunge decât la un rezultat lamentabil: acela de a sancționa dreptul celui mai tare. Se face azi această tristă experiență.

Trebuie să fie ultima“.

In numărul din 14 Decembrie, JOURNAL DE GENÈVE, se întreabă dacă propunerile Laval-Hoare vor fi adoptate de Societatea Națiunilor.

„In acest caz, afirmă ziarul, Negusul va fi pus în alternativa de a le accepta sau de a intra în conflict cu Societatea Națiunilor.

„De sigur putem spune că Abisinia datorește tot Societății Națiunilor, că fără Geneva, fără proba de solidaritate a sancțiunilor, fără presiunea exercitată prin aceasta asupra Italiei, Negusul s'ar găsi într'un „tête-à-tête“, teribil cu Ducele; că dacă Europa a consimțit să facă sacrificii pentru Etiopia, este just ca aceasta să facă și ea pentru restabilirea păcii; și că dacă imperiul Negusului nu iese neștirbit din această afacere, el s'ar fi prăbușit desigur fără intervenția Societății Națiunilor.

„Rămâne totuși că Etiopia este victima agresiunii recunoscută și că dacă Societatea Națiunilor trebuie să restabilească pacea, ea este totodată obligată să garanteze membrilor săi „integritatea“ teritoriului lor. Presiunea exercitată asupra Negusului pentru a-l obliga să accepte o atingere a acestei integrități, este o necesitate politică. Ea nu-și poate găsi însă o justificare juridică“.

In sfârșit, în numărul din 15 Decembrie, ziarul elvețian face următoarele comentarii de încheiere în jurul aceluiași subiect, după ce face o amănunțită analiză a proiectului Laval-Hoare:

„Precum vedem, d-nii Laval și Hoare, au făcut o sforțare laudabilă pentru a rezolva problema quadraturii cercului, pentru a satisface Italia respectând totodată și raportul celor cinci. Prevederea constituirii unei zone stabilește o distincție în asistența pe care Geneva o va da Negusului. Această distincție nu a fost examinată de consiliul de cinci, dar aceștia recunosc interesele speciale ale Italiei. Zona urmează a le consfinți. Există impresia că e vorba de un compromis“.

Presa polonă.

Acordul realizat la Paris în urma întrevederii Laval-Hoare, cu scopul de a formula propuneri neconcrete pentru rezolvirea conflictului italo-abisinian, este viu comentat de întreaga presă polonă.

Astfel GAZETA POLSKA din 12 Decembrie, publică un articol, sub titlul „Pace cu onoare“, în care relevă că Anglia, în totdeauna foarte precaută, s'a angajat de data aceasta mai mult decât oricând, după războiu. Ziarul scrie:

„Amenințarea sancțiunilor este o armă cu două ascuțituri. În loc de a intimida Italia, ea poate avea un efect chiar contrariu... După discursul Ducelui, perspectiva desfășurării evenimentelor nu se prezintă tocmai bine. Până ce situațiunea va permite tratative concrete, vor avea loc, în dosul culiselor, încă multe negocieri grele. Rezultă din aceasta că noile sancțiuni vor fi aplicate numai cu cea mai mare precauțiune, pentru a lăsa deschisă poarta spre înțelegere.

„In această criză, politica Angliei nu vrea să împiedice, ca Italia să nu dobândească o pace „onorabilă“, ca rezultat definitiv al conflictului abisinian“.

CEAS din 13 Decembrie, sub titlul „Acordul franco-britanic în conflictul italo-abisinian“, scrie următoarele:

„Marea dorință de pace dă o expresie caracteristică politicii internaționale actuale. Disponând fără nicio grijă de mari teritorii abisiniene, puterile vor să salveze, fără îndoială restul provinciilor care rămân încă sub autoritatea Negusului.

„Mieșorată pe jumătate și așezată între posesiunile engleze și italiene, Abisinia va deveni mai puțin obiectul de expansiune a puternicilor săi vecini“.

KURJER POLSKI din 13 Decembrie, subliniază importanța colaborării franco-britanice:

„Acei ce cred că conflictul va fi o ocazie pentru rupearea solidarității franco-engleze se înșeală foarte mult.

„Dacă Marea Britanie face astăzi concesii Italiei, ea face aceasta sub influența Franței.

„Inarmările germane și spiritul german dau de gândit politicienilor francezi și englezi, care în numele securității împotriva acestui inamic, sunt gata să se împace.

„Intorsătura filo-italiană a politicii engleze înseamnă o schimbare serioasă și fermă în politica europeană a acestei țări.

„Nimeni însă desigur n'a urmărit cu atâta neliniște și interes ca Germania conversațiile franco-britanice dela Paris“.

Ziarul POLSKA ZBROJNA scrie că propunerile anglo-franceze privitoare la lichidarea conflictului italo-abisinian au deslănțuit o furtună.

„Nu e cu putință, scrie ziarul, să introduci întâi chestiunea Abisinie în fața Societății Națiunilor și să încerci apoi să o soluționezi în afară de Geneva. Politica celor două puteri, care voiau să-și impună hotărârea Europei, nu a reușit nici în propriile lor țări.

Politica Poloniei constă în întărirea păcii, credință în principii și colaborare internațională“.

Ziarul EXPRESS PORANNY constată că metodele aplicate de către puteri trezesc numeroase obiecții în opinia publică poloneză.

„După mobilizarea a 50 State, scrie ziarul, în numele principiilor Societății Națiunilor, suntem acum martori ai unor târgueli potrivnice pactului Societății Națiunilor“.

HUSTROVANY KURJER CODZIENNY, 17 Decembrie, publică un articol sub titlul „Amănuntele senzaționale ale „Cărții Albe“ engleze“ în care relevă că din „Cartea Albă“, publicată de guvernul englez, și în care sunt elaborate proiectele de pace franco-engleze, rezultă că Negusul și Mussolini au fost dela 11 Decembrie informați, pe calea telegrafică, despre amănuntele proiectului de pace.

„Atât d. Laval cât și Sir Samuel Hoare—scrie ziarul—au încercat să ia în considerare postulatele italiene în măsură în care prin aceasta nu va fi atinsă suveranitatea Abisinie și pactul Ligii Națiunilor. În telegrama către Negusul i s'a atras atenția asupra necesității de a lua în considerare proiectul Laval-Hoare și de nu-l respinge, înainte de a-l fi cercetat în mod amănunțit“.

Presă turcă.

LA RÉPUBLIQUE (Istanbul), din 14 Decembrie, publică un editorial semnat de deputatul Yunus Nadi, în care relevă că Societatea Națiunilor se găsește din nou într'un impas, din cauza propunerilor franco-britanice, pentru aplanarea conflictului italo-abisinian. Aceste propuneri n'ar putea fi primite de Abisinia, crede d. Yunus Nadi, care adaugă că acceptarea proiectului Laval-Hoare de către Italia, n'ar fi în realitate decât o manoperă politică susceptibilă de a paraliza acțiunea Societății Națiunilor, în problema abisiniană.

Autorul continuă astfel:

„Oferind o soluție fără să se fi asigurat în prealabil de consimțământul Abisinie, invitată să facă sacrificii, dar pe baze care li s'au părut rezonabile, Franța și Anglia și-au fixat tot odată linia lor de conduită pentru viitor și,

prin propria lor hotărâre și-au legat singure mâinile. De acum înainte ele sunt forțate să-și apere la Geneva punctul de vedere. Pentru ca Italia să nu profite de această ocazie, se impune ca diriguitorii ei să fie incapabili de a face orice manoperă politică. Nu există niciun motiv să credem că țara lui Machiavel va da dovadă de o asemenea incapacitate.

„Adevărul este că Abisinia se vede părăsită de Anglia, așa cum a fost părăsită și de Franța. Ultimele propuneri sunt de natură a suprima chiar importanta definiție a agresiunii. Ciudate revirimente politice: dacă Italia știe să profite de împrejurări, Abisinia este aceea care, de data aceasta, va trebui fi considerată de Anglia și de Franța drept agresoare, de oarece în revolta ei nu vrea să înțeleagă situația.

„Pe seurt, Societatea Națiunilor pare deocamdată pe punctul de a se arăta incapabilă să-și îndeplinească rolul ce-i revine“.

Presă evrească din străinătate.

Ziarul HAINT din Varșovia, cu data de 13 Decembrie, consideră propunerile Laval-Hoare, pentru aplanarea conflictului african, ca o trădare a pactului Societății Națiunilor. El adaugă:

„În preajma aplicării sancțiunilor cu privire la petrol, care ar putea sili pe d. Mussolini să renunțe la anexiuni în Abisinia, ne vine știrea despre darul oferit de conducătorii politicii mondiale, agresorului, și anume: o bună jumătate din împărăția Negusului este pusă la dispoziția d-lui Mussolini!.

„Anglia nu se dă înapoi de a arăta că sancțiunile nu se pot aplica în mod atât de aspru, că în definitiv nu are decât un vot la Liga Națiunilor și că războiul din Abisinia trebuie în sfârșit lichidat.

„Nu se știe ce a silit Anglia să bată în retragere. Se poate ca agitațiile deslănțuite în Egipt, în vecinătatea Abisinie și teama de libertăți excesive, pe de o parte, iar pe de altă parte, ofensiva Japoniei în Extremul Orient, să fi deschis ochii Marelui Britanii, pentru a înțelege că prelungirea conflictului cu Italia nu va duce la nimic bun.

„Este însă mai sigur că, atitudinea Germaniei, care vrea să folosească desbinările Europei, spre a-și reînnoia armele către răsărit, a silit puterile occidentale să reînnoiască frontul dela Stresa, pentru a scăpa lumea de o nouă catastrofă.

„Noua orientare o va plăti cu siguranță Abisinia“.

DEMISIUNEA LUI SIR SAMUEL HOARE

Presă engleză.

Demisia lui Sir Samuel Hoare este primită cu satisfacție de majoritatea ziarelor, ca un act de recunoaștere a unei politici greșite.

TIMES din 19 Decembrie subliniază că „indignarea cerșcândă stârmită de acceptarea aparentă a planului dela Paris, a cerut o victimă. Era nevoie de un gest impresionant, ca să se dovedească lumii că politica externă a Marelui Britanii nu s'a schimbat“.

DAILY TELEGRAPH din aceeași zi, scrie că Sir Samuel Hoare era personal răspunzător de planul dela Paris.

MORNING POST notează că demisia ministrului de externe înseamnă un triumf al politicii aripei stângi a partidului conservator, care va influența linia generală a politicii externe britanice.

„Dar, adaugă ziarul: Sir Samuel Hoare a fost instrumentul unei politici a cărei răspundere nu o poartă el singur: guvernele din Londra și din Paris sunt deopotrivă responsabile“.

DAILY EXPRESS crede că d. Baldwin a oferit opiniei publice drept jertfă pe Sir Samuel Hoare, pentru ca astfel să își calmeze adversarii.

NEWS CHRONICLE se îndoește însă că primul ministru va reface creditul sdruncinat al guvernului său, aruncând peste bord pe un coleg care l-a servit cu credință în trecut.

„Demisia ministrului de externe, adaugă ziarul, dovedește totuși că opinia publică, în Marea Britanie, are puterea să se impună în mod hotărâtor“.

DAILY TELEGRAPH, cu aceeași dată, crede a ști că Sir Samuel Hoare anunțase încă de ieri după amiază pe primul ministru că voește să demisioneze, după ce d. Neville Chamberlain, în numele d-lui Baldwin, îi arătase ce atitudine va trebui să ia la Camera Comunelor. D. Neville Chamberlain înștiințase pe Sir Samuel Hoare că în consiliul de miniștri ținut înainte de amiază, guvernul condamnase atitudinea ministrului de externe în tratativele dela Paris, și fixase un proiect al discursului pe care Sir Samuel Hoare ar fi trebuit să-l pronunțe la Camera Comunelor.

Pe câtă vreme Sir Samuel Hoare ar fi voit să explice, fără rezerve, împrejurările în care a dus negocierile și motivele care l-au îndemnat să încheie acordul cu d. Laval, membrii guvernului doreau ca discursul să însemne, mai ales exprimarea unor scuze și recunoașterea din partea lui Sir Samuel Hoare că a săvârșit o greșală.

În aceste împrejurări, Sir Samuel Hoare a preferat să demisioneze.

Presa franceză.

Demisia d-lui Hoare a provocat o deosebită senzație în toate ziarele din 19 Decembrie. Speranța pe care mulți o puneau în proiectul Laval-Hoare a fost sdruncinată.

LE MATIN scrie:

„De aci înainte, guvernul britanic, oricare ar fi succesul lui Sir Samuel Hoare, se va mărgini la o politică îngustă, limitată prin obligațiile pactului. Sancționistii triumfă. Soarta proiectului de conciliațiune pare foarte compromisă. Partizanii Societății Națiunilor consideră că se poate obține un nou prestigiu prin înapoierea la stricta aplicare a pactului.—rezultat inevitabil al noii situații“.

În LE JOURNAL, d. Saint Brice, scrie că știrea demisiei d-lui Hoare a căzut la Geneva ca o bombă.

„Ceea ce a determinat acest eveniment, scrie ziarul, e senzația produsă de discursul din Pontinia. Se pare că Londra a aflat lucruri care au fost ascunse cu grijă de cenzura italiană: ea a aflat că Ducele a făcut în mod nefericit aluzie la „echivocuri și ipocrizii“. Imediat un val de mânie s'a manifestat printre elementele cele mai conservatoare“.

Ziarele LE POPULAIRE și L'HUMANITÉ, organele extremei stângi, continuă campania lor împotriva autori-

lor proiectului din Paris și ar dori ca retragerea lui Sir Samuel Hoare să fie urmată de aceea a d-lui Laval.

Presa Statelor-Unite.

NEW-YORK TIMES din 19 Decembrie scrie că diplomația anglo-franceză a făcut o gafă, care nu poate fi scuțată, și care a dus la o înfrângere formidabilă. Demisia lui Sir Samuel Hoare este o mărturie a înfrângerii celor două guverne.

Ziarul HERALD TRIBUNE scrie că orice ar susține d. Baldwin, el nu va putea explica episodul extraordinar condus cu cea mai desăvârșită stângăcie, care s'a încheiat cu plecarea ministrului britanic al afacerilor străine, după ce, abea acum câteva luni, fusese salutat ca unul din oamenii cei mai capabili ai Europei.

Presa germană.

Comentând demisia lui Sir Samuel Hoare, ziarul DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 19 Decembrie, exprimă mirare față de faptul că guvernul englez a ținut atât de puțin seama de opinia publică engleză. Nimeni nu va putea crede, scrie mai departe ziarul, că ceea ce se petrece acum în Anglia este un bluff, căci el ar fi prea scump plătit cu căderea unui ministru al Afacerilor Străine și cu pierderea unui prestigiu mondial.

Ziarul constată apoi că tactica guvernului englez s'a întemeiat pe o eroare tragică. „Este imposibil să nu se fie seama de opinia unui popor căruia i-ai propovăduit aui întregi principiile sacre ale securității colective. Cei care nu au crezut până acum în aceste principii, nu vor putea nici în viitor să aibă vreun respect pentru ele. Neîncrederea germană față de ideia colectivă, ea instituție capabilă să atingă perfecțiunea, a fost repede confirmată. Nimic nu va putea reda la Geneva valoarea acestui instrument, așa încât popoarele să voiască a-l accepta din nou ca bază a încrederii internaționale.“

„Micile națiuni, continuă ziarul, au început să audă mai bine. Multe dintre ele n'au nicio simpatie pentru sancțiuni. Astăzi, aceste națiuni se găsesc în primele linii pentru apărarea Societății Națiunilor“.

BERLINER TAGEBLATT, exprimând păreri asemănătoare, scrie că Sir Samuel Hoare a fost răsturnat de mii de bărbați și femei anonime care au considerat planul dela Paris ca o pată pe blazonul Angliei.

FRANKFURTER ZEITUNG scrie: „Guvernul britanic a ieșit cu prestigiul adânc sdruncinat, pe urma demisiei lui Sir Samuel Hoare, care la rândul său a suferit o înfrângere cumplită, cum numai opinia publică o poate impune“.

RETRAGEREA PREȘEDINTELUI MASARYK ȘI ALEGEREA D-LUI BENEȘ

Presa franceză.

Toate ziarele franceze din 15 Decembrie, ocupându-se de demisiunea d-lui Masaryk, aduc omagii președintelui republicii cehoslovace.

Sub semnătura d-lui Wladimir d'Ormesson, LE FIGARO scrie:

„Președintele Masaryk întruchipează înțelepciunea. Idealismul și rațiunea și-au găsit în președintele Masaryk

justa lor măsură. Ne asociem la omagiile ce i se aduc din toate părțile, deoarece d. Masaryk merită toată grațitudinea concetățenilor săi, respectul tuturor și în special al Franței, al cărui amic încercat a fost. Dorința pe care și-a exprimat-o de a vedea pe d. Beneș ca succesor al său, este și dorința noastră. Nicio altă alegere n'ar fi mai bine primită de Europa și de Franța. Nimeni nu ni se pare mai demn decât d. Beneș, de a veghea la destinele țării sale, pe care a servit-o în mod atât de strălucit“.

L'OEUVRE, după ce subliniază opera realizată de președintele Masaryk, face următoarele considerații cu privire la succesiunea președinției republicii cehoslovace:

„Totul face să se prevadă că dorința d-lui Masaryk va fi realizată și că d. Beneš va fi ales președinte cu o mare majoritate. Societatea Națiunilor nu-l va mai vedea la Geneva, însă gândirea sa va continua să fie prezentă, dacă,—așa cum sperăm,—d. Krofta, colaboratorul său îl va înlocui la Ministerul Afacerilor Străine.

„Sub conducerea d-lui Beneš, Cehoslovacia va continua politica pactului Societății Națiunilor și a pactelor de securitate colectivă, de acord cu Franța, Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică și Sovietele“.

In articolul de fond, LE TEMPS scrie:

„Retragerea voluntară a d-lui Masaryk este o răspântie în istoria Cehoslovaciei și—se poate zice—chiar în istoria Europei Centrale“.

„Scena istorică în cursul căreia d. Masaryk și-a dat demisia a fost pătrunsă de acea măreție care caracterizează tot ce este sincer și profund uman.

„D. Masaryk a socotit, cu siguranță, că are o ultimă datorie de împlinit, față de țara sa, indicând astfel într'un document oficial pe omul pe care-l consideră ca fiind cel mai calificat să-i urmeze. Este un gest față de care majoritatea Parlamentului, care va trebui să aleagă Miercuri pe noul șef al Statului, nu va putea să rămână nepăsătoare.

„Numai președintele Masaryk, numai el, în baza imenselor servicii aduse patriei, are dreptul și autoritatea necesară pentru a lua oficial atitudine, cum a și făcut, în favoarea d-lui Beneš.

„Dar ceea ce, din punct de vedere internațional, nimănui n'are dreptul să uite, este prestigiul câștigat de d. Beneš prin acțiunea sa personală, în ansamblul politicii Europene; este activitatea pe care necurmat a desfășurat-o, la Geneva și aiurea, în favoarea politicii de pace și de cooperare; este ceea ce i se datorește pentru stabilizarea situației din Europa dunăreană și ceea ce se poate aștepta încă dela politica sa în această direcție. Este destul de naturală, prin urmare, înclinarea de a vedea în succesul d-lui Eduard Beneš o garanție sigură pentru continuitatea politicii d-lui Masaryk și a politicii generale de ordine și de pace, în cadrul Societății Națiunilor, care a fost până acum politica cehoslovacă“.

LA RÉPUBLIQUE, după ce recapitulează greutățile politice pe care Cehoslovacia le-a avut de întâmpinat după alegerile parlamentare, care au pus în evidență pericolul reprezentat de frontul german, examinează condițiunile create de retragerea d-lui Masaryk. Ziarul relevă disensiunile dintre agrarieni și socialiști-naționali și competițiunile din jurul succesiunii la președinția republicii.

LA RÉPUBLIQUE urează poporului ceh să iasă învingător din această criză, dovedind, precum a arătat în curs de 15 ani, că o democrație poate propăși prin triumful spiritului de disciplină.

LA VICTOIRE, după ce omagiază personalitatea președintelui Masaryk, scrie:

„Dacă d. Beneš ar fi ales la această înaltă demnitate, pe lângă că ar fi foarte greu de înlocuit la conducerea Ministerului de Externe Cehoslovac, dar ar fi și dificil ca d-sa să-și îndeplinească sarcina la Liga Națiunilor, unde importanța sa depășește cu mult pe aceea a Statului al cărui mandatar este.

„Prezent totuși, sau nu, la Geneva, d. Beneš va munci permanent în favoarea menținerii păcii.

„De aceea dacă ar deveni șef de Stat, de sigur că n'ar mai putea participa direct la lucrările Societății Națiuni-

lor. Succesorul său n'ar face însă decât să-i urmeze politica.

Așa dar, „greutățile create d-lui Beneš“ sunt relative mai ales față de politica internă a Cehoslovaciei.

„In definitiv, ne găsim în fața unei crize internă care interesează cercurile politice dela Praga și care n'ar putea întârzia să fie deslegată“.

După alegerea d-lui Beneš ca președinte al Republicii Cehoslovace, ziarele de seară din 18 Decembrie, salută cu entuziasm această alegere, subliniind meritele noului șef de Stat în opera de asigurare a păcii. Presa relevă că alegerea d-lui Beneš este o strălucită dovadă de continuitate a politicii cehoslovace.

D. Pierre de Quiriele scrie în JOURNAL DES DEBATS:

„Alegerea d-lui Beneš înseamnă mai presus de orice continuitatea politicii la care personal a avut o parte atât de mare, care a creat Statul cehoslovac și a lucrat timp de 17 ani la consolidarea republicii“.

Ziarul observă că alegerea d-lui Beneš la președinția republicii cehoslovace, coincide cu ziua în care la Geneva se începe o dezbateri deosebit de gravă pentru viitorul Societății Națiunilor. „Se vor găsi poate, adaugă JOURNAL DES DEBATS, oameni care să regrete puțin că înălțimea noului sale situații îl împiedecă pe d. Beneš de a lua parte tot atât de activ și de aproape ca și în trecut la marile discuții internaționale. Putem fi siguri însă că el nu va înceta să păstreze același interes acestor discuții și că autoritatea și influența sa se vor face simțite dincolo de granițele țării sale, pentru binele ei, al Europei și al păcii“.

PARIS SOIR, sub semnătura d-lui Bertrand de Jouvenel, scrie:

„In mai multe rânduri d. Beneš a fost propus să primească premiul Nobel pentru pace. El s'a ostenit totdeauna spre a face ca acest premiu să fie atribuit unui alt om de Stat. Poate că anul acesta premiul Nobel va veni să însemne sfârșitul rolului său ca ministru de Afaceri Străine al republicii cehoslovace“.

LE TEMPS, în editorial, constată:

„Este semnificativ faptul că d. Beneš a fost ales cu o majoritate mai puternică decât aceea obținută în 1934 de președintele Masaryk. In acest fapt trebuie să vedem o manifestare impresionantă a voinței unei națiuni conștientă de misiunea sa în centrul continentului și hotărâtă să-și îndeplinească această misiune cu toată vrednicia ființei sale independente.

„In Franța toată lumea se va bucura de alegerea în condițiuni atât de strălucite a omului de Stat pe care președintele Masaryk l-a socotit totdeauna ca un alter ego și care a fost în toate împrejurările unul din prietenii cei mai credincioși și mai siguri ai Franței“.

L'INTRANSIGEAN scrie:

„D. Beneš va merge pe calea predecesorului său. El nu este numai prietenul din totdeauna al președintelui Masaryk, ci și discipolul cel mai credincios al acestuia. Prin alegerea d-lui Beneš, Cehoslovacia și-a afirmat încă odată unitatea sa națională“.

Presă iugoslavă.

Ziarele jugoslave de seară din 18 Decembrie, ocupându-se de alegerea d-lui Beneš, publică numeroase articole în care scot în evidență ceea ce reprezintă noul președinte pentru Cehoslovacia. D. Beneš a lucrat ani îndelungați spre a obține independența și eliberarea poporului său, iar apoi ca ministru de Afaceri Străine al țării sale a

condus Cehoslovacia pe calea unei politici leale de pace și de fidelitate față de tratatele internaționale.

Presa subliniază în același timp că glasul d-lui Masaryk, care a cerut alegerea d-lui Beneš, a fost glasul conștiinței sale și totodată glasul conștiinței întregii națiuni cehoslovace.

Ziarul VREME consacră un lung articol personalității președintelui Beneš. După ce schițează viața și opera noului președinte al republicii cehoslovace, reamintind excepționalele sale însușiri ca om de Stat, ziarul subliniază îndelungata colaborare a d-lui Beneš cu miniștrii de Afaceri Străine ai României și Iugoslaviei, în cadrul Micii Înțelegeri.

VREME scrie între altele: „Astăzi, în elipa în care suntem în fața unor mari crize internaționale, a nesigurății și turburărilor, este de o capitală importanță faptul că un mare om de Stat ca d. Beneš este ales președinte al republicii cehoslovace“.

Presa cehoslovacă.

Intreaga presă cehoslovacă, din 15 Decembrie, se află sub profunza impresie a demisiunii președintelui Masaryk.

Ziarele relatează cu multe amănunte demisia președintelui Masaryk, exprimând în același timp recunoștința și admirația întregului popor cehoslovac pentru opera săvârșită de ilustrul om de stat, liberator și întemeietor al republicii.

Ziarele relevă că voința d-lui Masaryk, ca și tradiția politică inaugurată de d-sa, determină calea istorică de urmat de acum încolo de poporul cehoslovac.

„Președinția d-lui Masaryk, scrie în LIDOVE NOVINY Karel Capek, va dura dincolo de propria-i viață și dincolo de viața noastră a tuturor“.

CESKE SLOVO se consacră în întregime evenimentului publicând pe larg amănunte asupra împrejurărilor în care s'a produs retragerea d-lui Masaryk și asupra solemnității dela castelul Lany, când președintele republicii a făcut oficial cunoscută demisiunea sa.

Sub titlul „Ce s'a întâmplat în timpul celor trei săptămâni de tăcere a presei“, ziarul publică o relatare a primelor consfătuiri în privința desemnării succesorului la președinția republicii.

CESKE SLOVO face o largă biografie a d-lui Beneš, desemnat de d. Masaryk să-i urmeze la președinția Republicii. Subliniind meritele de om de stat ale d-lui Beneš, ziarul îl numește „mâna dreaptă a președintelui Masaryk“.

În încheiere, CESKE SLOVO relevă încrederea manifestată permanent de d. Masaryk în maturitatea politică a poporului cehoslovac și subliniază răspunderile actualului guvern în fața momentelor istorice prin care trece Cehoslovacia.

Intr'un alt articol intitulat „Cu Beneš rămânem la republica lui Masaryk“, ziarul, elogiind realismul politic al fostului președinte, susține necesitatea de a se urma tradiția acestui creator al Statului cehoslovac, la înfăptuirea și consolidarea căruia a avut o parte atât de mare și d. Beneš.

CESKE SLOVO, continuă astfel:

„Din momentul, când am fost părăsiți de unul dintre cele mai puternice personalități a creației noastre istorice, este necesar să ne dăm seama de organizația Statului nostru. Mărețta concepție a lui Masaryk asupra Europei moderne este în strânsă legătură cu organizarea democratică internă a țării.

În numărul din 15 Decembrie, PRAGER PRESSE publică un articol de d. Hodzar, care culminează în următoarele:

„Întregul popor al acestui Stat are și va avea nobila ambiție să rămână demn de primul său președinte“.

În numărul din 15 Decembrie, PRAGER PRESSE publică un articol de d. J. Shieszl, în care scrie între altele:

„Activitatea revoluționară a d-lui Masaryk, dincolo de frontieră, împreună cu d. Beneš, care timp de 17 ani a fost neîntrerupt ministru de externe sub președinția d-lui Masaryk, a adus cu sine faptul, că președintele Masaryk a participat totdeauna activ, într'o armonie rară cu ministrul responsabil, la conducerea problemelor politice externe.

„D. Masaryk a exercitat o mare influență numai prin existența sa. De aceea T. G. Masaryk va continua să ne guverneze, chiar acum când nu mai este președinte“.

În numărul din 15 Decembrie, PRAGER PRESSE scrie: „D. Masaryk se întoarce la plugul care este cel mai puternic; la condei. Marea sa luptă exterioară s'a terminat.

„Fericit, președintele care poate preda liniștit munca sa în mâini noi. Fericit poporul care poate dori unui președinte de optzeci și șase de ani, o bătrânețe liniștită“.

În numărul din 15 Decembrie, BOHEMIER ocupându-se într'un articol, de Emil Ludvig, de caracterul președintelui Masaryk, îl desemnează drept un om de geniu, de o simplitate monumentală.

În numărul din 15 Decembrie, PRAGER TAGBLATT, constată că actul care s'a produs ieri în Palatul dela Lana, n'a fost numai unul din cele mai importante în istoria republicii cehoslovace, ci și unul din cele mai mișcătoare. Cu semnarea renunțării, în prezența înalților demnitari ai Statului, s'a încheiat, în același mod demn, ca și la început, președinția de șaptesprezece ani a d-lui Masaryk.

„Nu s'au ținut discursuri fastuoase și nu s'au întrebuințat cuvinte mari. Și totuși, aceste cuvinte au fost mari în simplitatea lor, fiindcă le-a pronunțat un om înțelept și bun. Invățământul pe care îl dă actualii și viitoarei generații, nu este, în mod îmbucurător, un testament, ci avertismentul unei autorități personale, care va rămâne totdeauna autoritatea supremă, atâta timp cât purtătorul ei se află printre noi. A dat următorul învățământ: Să se facă politică externă bună și în interior dreptate față de toți cetățenii“.

După alegerea d-lui Beneš la președinția republicii, ziarele din 18 Decembrie, apărute în ediții speciale publică amănunte asupra ședinței memorabile a Adunării Naționale. Ele subliniază, în unanimitate, mărețta acestei solemnități, în cursul căreia unitatea națională s'a exprimat cu o strălucire ne mai întâlnită.

Insistând asupra redesteptării sentimentului național, care a dus pe d. Beneš la președinția republicii, ziarele exprimă mai ales satisfacția pentru faptul că realizarea dorinței președintelui liberator, care a recomandat pe d. Beneš ca succesor e cea mai bună garanție că tradiția politică cea mai potrivită pentru a asigura o fericită evoluție a națiunii cehoslovace, va fi continuată.

Intreaga presă cehoslovacă din 19 Decembrie reflectează entuziasmul opiniei publice pentru alegerea d-lui Beneš ca președinte al Republicii.

Ziarul republican-agrar VENKOV scrie: „Între noi și d. Beneš au fost adesea divergențe de opinie, și câte-

odată chiar contradicții. Votul de ieri le pune capăt. Astăzi, și de aci înainte el aparține națiunii, căci președintele Republicii este al nostru, al tuturor“.

PRAVO LIDU exprimă legătura strânsă care există între partidul social-democrat și d. Beneš, precum și satisfacția sa pentru colaborarea fără rezervă a partidului catolic, care a ajutat la reușita noului conducător al Statului.

ČESKE SLOVO subliniază în special atitudinea reprezentanților slovaci, care au sprijinit cu hotărâre candidatura d-lui Beneš.

NARODNI STRED, ziarul meseriașilor, socotește că această alegere trebuie să fie considerată drept o victorie națională, o victorie a idealului democratic.

Ziarul populist LIDOVE LISTY, scoate în evidență acțiunea semnificativă a blocului catolic, care a susținut pe d. Beneš ce a dovedit întotdeauna o linie precisă în politica sa religioasă.

LIDOVE NOVINY, independent, scrie: „Revizionismul european aștepta să i se dea capul d-lui Beneš. Dar toate intrigile au fost înfrânte. După o grea încercare, coaliția guvernamentală s'a refăcut și se va reînțoarce la muncă mai unită ca oricând“.

PRAGER PRESSE socotește că alegerea d-lui Beneš indică o unitate și mai strânsă între toate partidele democratice din Cehoslovacia și mai cu seamă între cehi și slovaci.

PRAGER TAGBLATT susține: „Personalitatea d-lui Beneš este un câștig pentru pacea internațională“.

Presă germană.

Presă germană din ultima săptămână consacră o seamă de articole omagiale „președintelui-liberator“ al Republicii cehoslovace, elogînd personalitatea excepțională a „marelui înțelept și pacifist“ Masaryk și „calitățile sale deosebite de cărturar, de gânditor și de om politic animat de un tact rar și de o finețe și stăpînire de sine binefăcătoare pentru pacea europeană“.

În zilele de 12 până la 14 Decembrie, ziarele germane au publicat telegramele în care s'a descris retragerea d-lui Masaryk dela președinția Republicii și frământările partidelor politice în jurul alegerii successorului, în persoana d-lui Beneš,—puternic și insistent recomandat de d. Masaryk și susținut de partidele democratice,—și în persoana profesorului Nemeč, susținut de partidele dreapta.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 14 Decembrie publică un articol intitulat „Dela Masaryk la Beneš“, în care se arată vechea dorință a d-lui Masaryk de a părăsi înalta dregătorie de cap al Statului și preocupările sale de a asigura și așeza în acest înalt post un om sigur și viguros, care să continue opera de consolidare a Statului cehoslovac. „Acest om, scrie ziarul, Masaryk l-a găsit și l-a indicat în persoana d-lui Beneš“.

Ziarul se ocupă apoi de succesiunea dela Ministerul de Externe și arată că d. Beneš a pregătit de mult pe d. Krofta, mâna lui dreaptă, pentru acest post de încredere, înlăturînd candidatura d-lui Osusky, socotit de unii ca un concurent al d-lui Beneš la conducerea politicii externe cehoslovace.

„D. Beneš,—continuă ziarul, a fost și este socotit ca umbra marelui bătrîn și înțelept Masaryk“.

BERLINER TAGEBLATT și DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 15 Decembrie publică biografia d-lui Masaryk, întovărășită cu cuvinte de omagiu pentru marea lui personalitate și subliniînd și cuvintele lui Masaryk că „bucuros voesc să adaug ca successorul meu să fie d. Eduard Beneš“.

„Întreaga lume, împreună cu noi, a văzut că Cehoslovacia lui Masaryk este cea mai tipică reprezentanță a unui Stat democratic, în care drepturile poporului sunt în adevăr respectate, faptul care a fost recunoscut de toate Statele Europene.

„Masaryk a educat poporul său, conform concepției sale, în spiritul unei democrații umanitare, ceea ce a permis să tindă mereu și fără piedici spre realizarea idealului său politic în ce privește acțiunea politică.

„Dacă ne dăm seama de toate acestea, continuă ziarul, trebuie să știm, că printre noi trăiește un alt bărbat de Stat, care a fost sprijinitorul spiritual și colaboratorul real al operei lui Masaryk, conluptătorul peste graniță înainte cât și astăzi în calitatea sa de ministru de externe.

„Însuși Masaryk a vorbit despre Beneš că fără el n'am fi avut un tunar al republicii. Adevărata istorie va recunoaște meritele lui Beneš în crearea bazei politice internaționale a Cehoslovaciei, și, într'adevăr, ceea ce crea Masaryk, Beneš desăvîșea și introducea în viață. Două dintre cele mai mari puteri Europene, adică Franța și Uniunea Sovietică, sunt aliatele noastre. Două popoare înfrățite a Micii Înțelegeri sunt credincioase sprijinitoare a republicii noastre. Relațiunile noastre cu Anglia sunt cele mai cordiale, la fel sunt raporturile noastre și cu alte State până la Statele-Unite, Statele baltice și Statele scandinavie.

„Cine ar fi crezut în 1918 că acest Stat tânăr d'abia creat, într'o perioadă așa de scurtă va reuși să ocupe locul de seamă printre Statele Europene?

„Astăzi putem spune cu multă convingere că tot ce am realizat este opera celor doi conducători: Masaryk și Beneš. Pentru a arăta toată recunoștința noastră, astăzi când Masaryk, părăsește postul său președințial, trebuie ca poporul să-l aleagă de conducător pe acela care i-a fost cel mai bun și cel mai apropiat colaborator în crearea independenței noastre.

„Germania hitleristă s'a ridicat cu o nouă putere și planurile ei sunt ascunse și amenințătoare. În aceste momente așa de grele, pline de nesiguranță, poporul nostru trebuie să manifesteze unitatea.

„D. Beneš, precum a recunoscut și lumea întregă, este simbolul credinței pacifiste a poporului cehoslovac. Însă, mai bine decât toți, noi singuri cunoaștem că el este cel mai bun sprijinitor a tradiției lui Masaryk. Treceam printr'o eriză grea. Pierzând pe Masaryk, acei ce vor hotărî noua alegere vor ști în cine sunt acumulate ideile fostului prezident.

„Vor căuta acea persoană care a ajutat la crearea atât a republicii cehoslovace cât și poporului cehoslovac. Am văzut singuri ce însemna Masaryk în lume. Noi am reușit să ocupăm locul cuvenit în ochii lumii, ca republica lui Masaryk. Vrem să rămânem și mai departe ca republica lui Masaryk și vom căuta să ne grupăm în jurul celui mai apropiat colaborator a lui Masaryk, care este d. Beneš.

DEUTSCHE PRESSE precizează: „Voturile nule ale partizanilor d-lui Henlein simbolizează golul politicilor“.

DER SOZIAL-DEMOKRAT afirmă că speranțele partizanilor d-lui Henlein au fost desamăgite tocmai în clipa când socoteau că pot să încline balanța.

Presa austriacă.

In numărul din 15 Decembrie NEUE FREIE PRESSE publică o convorbire cu d. Milan Hodza. D. Hodza a relevat importanța personalității d-lui Masaryk, arătând că succesiunea d-lui Masaryk obligă pe cel ales în toate direcțiile.

Presa maghiară.

In numărul din 13 Decembrie, PESTER LLOYD publică un articol de d. Gustav Gratz, fost ministru de externe al Ungariei, în care se ocupă de demisia d-lui Masaryk.

Autorul scrie între altele:

„In d. Masaryk dispăre de pe scena politicii mondiale o personalitate a cărei importanță nu poate fi contestată nici de acei care au îndoieli serioase, dacă tendințele sale înecununate de succes ale distrugerii monarhiei Austro-Ungare, au fost într'adevăr spre binele popoarelor atinse de acest eveniment, sau dacă n'a fost o eroare să se strugă stăvilarele a căror lipsă, mai de vreme, sau mai târziu, ar putea provoca o revărsare a forțelor inamice asupra acestor popoare. D. Masaryk a vrut să creeze pentru poporul său un Stat liber și independent. Dar abia viitorul va răspunde la întrebarea, dacă acest Stat, înconjurat de inamici, va garanta poporului său mai multă securitate în ce privește viitoarea sa evoluție, decât cea veche clădire în care se afla bine adăpostită. Popoare relativ mici, au fost de multe ori nevoite să ispășească faptul, că au preferat securității, independența“.

In numărul din 15 Decembrie, PESTER LLOYD revine asupra vacanței dela președinția republicii cehoslovace, scriind:

„Dela început a fost fapt hotărât ca d. Beneš să preia moștenirea d-lui Masaryk. A fost intenția d-lui Beneš să predea portofoliul externelor d-lui Krofta, omul său de încredere. Dar lucrul acesta n'a putut fi rezolvit atât de ușor, cum își închipuise anturajul d-lui Beneš. Negocierile anevoioase, care au dus chiar la prezentarea demisiei primului ministru Hodza, au desvăluit faptul, de altfel cunoscut celor inițiați, că d. Beneš nu se bucură de o încredere necondiționată în sânul coaliției de guvern. Dar este probabil că s'a asigurat majoritatea pentru alegerea sa ca președinte.

„Cu reglementarea succesiunii se soluționează singura problemă, devenită actuală, în urma demisiei d-lui Masaryk. Retragera d-lui Masaryk din politica activă nu înseamnă o zdruncinare și schimbare de sistem“.

Intr'un articol de fond, oficiosul PESTER LLOYD din 19 Decembrie comentază alegerea d-lui Beneš ca președinte al Republicii cehoslovace, susținând că poli-

tica dusă de d. Beneš a fost adesea îndreptată împotriva Ungariei și că presa d-lui Beneš ar fi adoptat o atitudine neanormală față de Ungaria.

Ziarul regretă că chiar în ultimul timp politica cehoslovacă n'a făcut nimic pentru a îmbunătăți raporturile cu Ungaria și adaugă:

„In ce chip va putea președintele Beneš să influențeze politica internațională a țării sale, în așa fel încât cu timpul să se poată îmbunătăți relațiile, azi încordate, cu Ungaria? Poporul ungar este dispus pentru o astfel de evoluție. Dacă președintele Beneš va recunoaște că toate acordurile internaționale nu se pot întemeia decât pe „do ut des“ s'ar putea ajunge la schimbări salutare în raporturile dintre Ungaria și Cehoslovacia“.

PESTER LLOYD încheie, spunând că opinia publică ungară ar fi satisfăcută dacă președintele Beneš ar urma față de Ungaria altă politică decât ministrul Beneš. Ungaria este însă gata ca în caz de nevoie să urmeze prin toate mijloacele legule o politică proprie de apărare ce i se impune.

Presa bulgară.

MIR din 14 Decembrie publică sub titlul „Locul vacant“ un articol în care face următorul comentariu în legătură cu demisia președintelui Masaryk:

„Președintele Masaryk, din cauza vârstei sale înaintate, a părăsit înaltul său post. Lumea s'a obișnuit să privească Cehoslovacia ca un Stat ce este legat deadreptul de personalitatea d-lui Masaryk. Influența sa asupra conducerii republicii s'a exercitat totdeauna în sensul de a calma și a educe. Ea a fost totdeauna la înălțimea personalității d-lui Masaryk, ceea ce se dovedește și prin faptul că în ultimii 10 ani el n'a cunoscut niciun vrăjmaș. Calitățile acestea sunt greu de înlocuit. Cehoslovacia are personalități marcante care vor putea cu multă demnitate să ocupe postul delicat de președinte, însă sunt oameni de partid care ca totdeauna se dușmănesc unii cu alții.

„Viața politică a țării nu dă putința de a se găsi o personalitate în afară de partide. Tocmai aci este neajunsul democrației cehoslovace, poate chiar al oricărei democrații. O personalitate ca d. Beneš, cu toate serviciile aduse republicii, s'a văzut nevoită acum șase ani să se înscrie în Partidul Social-Național. Cele mai multe din protestele îndreptate acum împotriva d-sale se datoresc tocmai acestui fapt. Nu trebuie să avem însă nicio clipă vreo îndoială: toate greutățile vor fi în cele din urmă învinse.

„Conducătorii politici ai Cehoslovaciei știu să înceteze de a fi oameni de partid, atunci când datoria îi obligă la aceasta. Desigur, la fel va proceda și d. Beneš când va deveni președintele republicii“.

CONFERINȚA NAVALĂ

Presa engleză.

Ziarele engleze au acordat o deosebită atenție conferinței navale, întrunută la Londra.

MORNING POST din 9 Decembrie își exprimă convingerea că situația internațională va avea o înrăurire directă asupra conferinței navale.

„Cu siguranță că se vor avea în vedere următoarele trei lucruri: a) Inarmarea rapidă a Germaniei; b) Si-

tuația din Mediterană și c) Activitatea Japoniei în Nordul Chinei“, afirmă ziarul englez.

DAILY TELEGRAPH din 10 Decembrie, în articolul de fond respectiv, intitulat „Un moment grav în istoria lumii“, — după ce analizează situația — scrie:

„Acum este momentul în care puterile să dea dovadă de bun simț și, după experiența dela 1900 încoace, să-și dea seama de uluitoarea și monstruoasa risipă a banului

smuls dela contribuabilul care-l câștigă cu sudori, spre a fi cheltuit pentru mașini de războiu pe care niciun om de Stat cuminte n'ar îndrăzni să le riște contra altora de forță egală“.

NEWS CHRONICLE din 11 Decembrie, ca și alte ziare de altfel, critică cererea de paritate navală formulată de Japonia. In articolul de fond „Impasul naval“, ziarul arată motivele pentru care acceptarea acestor propuneri ar duce la o concurență pentru mărirea forțelor maritime.

DAILY HERALD din 12 Decembrie, scrie:

„Conferința navală continuă dar nu se poate spune că face progrese.

„Discuțiile din ziua precedentă asupra propunerilor japoneze s'au terminat prin cererea Japoniei pentru o amânare spre a-și prepara răspunsul.

„Se continuă în felul acesta domol să se discute asupra unor lucruri care s'au discutat și anul trecut, despre care se știe însă că sunt neacceptabile, atât pentru Marea Britanie cât și pentru Statele Unite“.

TIMES din 13 Decembrie, spune că sugestia făcută de Japonia la conferința navală, pentru o limită maximală, comună a flotelor a întâmpinat o critică destul de severă la ședința de ieri a conferinței. Apoi adaugă:

„In special, șeful delegației americane, d. Norman Davis, a subliniat că propunerea Japoniei e inacceptabilă din trei cauze: fiindcă ar duce la majorarea flotelor, iar nu la reducerea lor, după cum e scopul conferinței; fiindcă nu se ține socoteală de nepotrivirea între nevoile navale ale principalelor puteri; și, fiindcă ar răsturna echilibrul de egalitate și securitate stabilit de tratatele dela Washington și Londra“.

MANCHESTER GUARDIAN din 14 Decembrie, după ce rezumă cererile Japoniei și explicațiile între șeful delegației japoneze, amiralul Nagano, exprimă părerea că dacă ar fi fost numai 10—12 persoane în loc de 40 delegați, conferința ar fi făcut poate vreun progres. Afară de asta, tendința generală de a apăsa pe cuvintele: „discuțiile se vor continua“, și de a repeta fraza: „Conferința nu-i nicidecum terminată“, nu este decât, cum spune ziarul: „Umorul reacțiunii față de sentimentul de desădejde, care a cuprins pe toți delegații, afară de japonezi, de a putea reconcilia toate punctele de vedere“.

DAILY TELEGRAPH din 14 Decembrie e de părere că dacă Japonia nu-și modifică pretențiile formulate la Conferința navală, va fi imposibil de a se mai ajunge vreodată la un acord pentru restrângerea forțelor navale. Ziarul arată că Anglia, ca și Statele-Unite socotesc prin acordarea parității navale Japoniei, această țară va avea supremația în Oceanul-Pacific, forțele ei navale fiind în bloc, pe când forțele Angliei și Statelor-Unite, sunt răspândite în diferite părți ale lumii, unde le cer interesele acestor două puteri.

Presa franceză.

LE TEMPS din 11 Decembrie, consacră următorul articol de fond deschiderii conferinței navale dela Londra:

„Ședința de inaugurare a conferinței care a avut loc ieri la Londra, a confirmat pozițiunile diverselor puteri, astfel cum erau mai dinainte cunoscute.

„In preajma lucrărilor conferinței, d. Stanley Baldwin a putut aduce delegaților o știre îmbucurătoare: el a anunțat că Franța și Italia sunt de acord pentru acceptarea regulilor stipulate în partea a patra a tratatului naval dela Londra din 1930, eu privire la tratamentul vaselor de comerț de către submarine, în timp de războiu.

„Anglia ar dori ca principiile stabilite prin tratatele dela Londra și dela Washington, să rămână în picioare, admitând totuși unele modificări la aceste tratate și ținând seamă de nevoile diverselor puteri și de situațiunea internațională.

„In definitiv, ea recomandă reducerea cantitativă a flotelor și reducerea calitativă a armamentului lor. Atât șeful delegațiunii franceze cât și șeful delegațiunii italiene s'au arătat puțin dispuși de a adera la o limitare cantitativă prea strictă și de prea mare durată, această chestiune fiind în strânsă legătură cu problema generală a armamentelor pe mare, în aer și pe uscat.

„Rămân, cele două teze, americană și japoneză, care se înfruntă și a căror împotrivire este totală. Americanii ar vroi menținerea sistemului stabilit la Washington. Japonezii revendică paritatea cu Statele-Unite și Marea Britanie. De altfel, japonezii consideră, odată acest desiderat al lor realizat, că limita comună a armamentului naval între cele trei puteri ar trebui fixată la nivelul cel mai jos posibil, ceea ce ar conduce treptat la o dezarmare efectivă“.

Ziarul, conchide că dacă revendicările japoneze sunt prezentate ca o condiție sine qua non, a oricărui regulament, apare dela sine că, lucrările conferinței vor fi îndeosebi îngreuiate și nu se întrezărește calea care ar putea conduce la rezultate practice.

Tratând aceeași chestiune, d. Pierre Bernus, în JOURNAL DES DÉBATS, din 11 Decembrie, scrie:

„Conferința care s'a deschis ieri, și care este a treia mare conferință navală, care s'a întrunit dela finele războiului a dat loc la negocieri preliminare care nu au putut decât pune în evidență deosebirea punctelor de vedere.

„Situația era cu atât mai complexă că exista dela început o împotrivire fundamentală între programul Japoniei și acel al țărilor anglo-saxone, Statele-Unite și Anglia.

„Japonia înțelege înainte de toate să puie capăt unui sistem care recunoaște Statelor-Unite și Angliei, dreptul de a poseda o flotă superioară ei. Ea propune stabilirea unui tonaj global comun. Cu privire la această paritate ea se declară intrasigentă. Acest principiu odată câștigat, Japonia este gata să adere la aranjamentele calitative.

„De altfel întrebarea se pune, dacă în acest domeniu, tratatele de limitare constituie în orice împrejurare o garanție temeinică de pace. Experiența făcută cu Germania a dovedit că se pot construi în taină numeroase unități navale fără ca celelalte puteri să aibă cunoștința de fapt. Importă deci de a ține seama de o considerațiune care nu este lipsită de interes. Cu toate că Germania nu este reprezentată la Conferință, ea va exereita asupra negocierilor o mare înrâurire. Această situație paradoxală decurge din încheierea tratatului naval anglo-german dela 18 Iunie care a stabilit o legătură între marinele celor două țări, fără ca celelalte puteri să fi fost consultate. In urma acestui fapt, orice sporire a flotei engleze atrage automat o sporire a flotei germane. Această dispozițiune va avea în toate cazurile consecințe serioase care vor reține atenția delegaților noștri în cursul conferinței dela Londra“.

Sub titlul: „Adevărata miză a Conferinței navale“, LE FIGARO, din aceeași zi, scrie:

„Un lucru pare cert: orice s'ar întâmpla, Englezii și Americanii vor face de aci înainte cauză comună. Amenințarea japoneză va întări din ce în ce mai mult solidaritatea anglo-americană, care se manifestă, de pe acum pe atâtea planuri. Mergem cu pași repezi către o formațiune tăcută a unei imense constelațiuni anglo-saxonă răspândită

pe tot globul. Am comite o greșeală, dacă n'am considera sub acest unghi multe dintre problemele care se pun actualmente și care se vor mai pune chiar în Europa'".

LA RÉPUBLIQUE cu data de 11 Decembrie, declară că atitudinea delegației franceze la conferința navală dela Londra are o conduită împiedică de urmat.

„Ea trebuie, adaugă ziarul, să se silească să scape conferința de un eșec care ar lăsa ușa deschisă unei întreceri nebunești către ruină. Ea este foarte bine plasată, căci nu are interes să facă să triumfe Statele-Unite sau Japonia. Delegația franceză poate avea rol de arbitru.

„Ea nu poate accepta o limitare atât de gravă ca aceea pe care tratatul dela Washington i-a impus-o. Dar mai ales ea nu poate lăsa să se aducă vreo atingere superiorității sale în ceiace privește crucișătoarele și submarinele“.

Presa sovietică.

Ocupându-se de problema distribuirii forțelor navale, în legătură cu Conferința navală dela Londra, publicistul sovietic Karl Radek examinează, în IZVESTIA din 12 Decembrie, situațiunea principalelor State navale și insistă asupra faptului că, în basinul Oceanului Pasific, Marea Mediterană ca și în Marea Baltică, interesele acestor State se ciocnesc.

Ziarul este de părere că, tot de marile State navale depinde să se înțeleagă și să pășească la realizarea unei apărări serioase a păcii.

Autorul articolului se ocupă, în primul rând, de raporturile dintre Anglia și Statele-Unite, în Extremul Orient, scriind următoarele:

„Până astăzi, Marea Britanie și Statele-Unite n'au putut sau n'au vrut să opună vreo rezistență expansiunii japoneze. Cu toată intenția Angliei de a avea un

jandarm în Extremul Orient, cu toată dorința de a-și asigura sprijinul Japoniei, pentru cazul izbucnirii unui conflict cu Statele-Unite, imperialismul englez nu mai poate accepta hegemonia Japoniei în Extremul Orient, fără să riște să-și piardă dominiioanele.

„Pe de altă parte, nu intră nici în intențiunile imperialismului american să renunțe la piața chineză și deciară, cu toată hotărîrea, că nu va admite vreo modificare a poziției forțelor militare din Oceanul Pacific și va menține poziția înarmărilor sale navale față de cele japoneze, oricât de mari vor fi acestea.

„Astfel, în stadiul actual, posibilitatea unei noi înțelegeri navale, în basinul Oceanului Pacific, este exclusă“.

Referindu-se la situațiunea din Marea Mediterană, publicistul sovietic, scrie:

„In această privință, Conferința dela Londra, din 1935, pe lângă greutățile în fața cărora s'a găsit Conferința din 1930, din care principala greutate este problema parității franco-italiene, întâmpină dificultăți noi, care reiese din înăsprirea raporturilor dintre Anglia și Italia“.

D. Radek se interesează apoi de situația din Marea Baltică, spunând:

„Înțelegerea navală anglo-germană a dat un imbold nou pentru intensificarea înarmărilor germane în basinul Mării Baltice, care vor contribui și la o modificare a situației în Marea Nordului.

„Astfel, revizuirea situației din mările principale, se poate afirma că la Conferința dela Londra nu se va putea înregistra decât o nouă întrecere în înarmările navale.

„O atenuare a goanei după înarmări navale ar fi putut fi posibilă numai în cazul când marile puteri, în frunte cu Marea Britanie, s'ar fi apucat în fapt, și nu numai în vorbă, să consolideze sistemul de securitate generală, în loc să elaboreze sistemul primelor pentru agresori“.

CHESTIUNEA BASINULUI DUNĂREAN

Presa franceză.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 12 Decembrie, publică sub semnătura d-lui Elemer Hantóș fost subsecretar de Stat, profesor universitar la Budapesta, un articol asupra proiectului de pact dunărean și stadiului în care se află problema. Autorul consideră că pactul dunărean conceput la origine sub forma unui pact de siguranță și de asistență mutuală a devenit astăzi un pact de neintervenție și de consultație. Chiar sub această formă proiectul întâmpină greutăți de neînvinș, scrie autorul articolului, adăugând:

„Cea mai mare greutate consistă în faptul că Mica-Înțelegere nu vroia să acorde egalitatea de tratament cerută de Austria și de Ungaria, decât cu condiția unui pact de asistență mutuală și reclamă în plus aderarea Italiei la pactul de asistență mutuală al țărilor balcanice.

„Pe de altă parte, independența Austriei este neîndoielnic, una din condițiunile reorganizării politice sau economice ale regiunii dunărene, dar nu vedem de ce această independență, garantată de declarațiunile solemne a trei

mari puteri, de Societatea Națiunilor și de pactul Kellog, ar mai avea nevoie de un pact suplimentar. Planul de reorganizare a regiunii dunărene, menit să înviorizeze viața economică a țărilor care o compun, trebuie, pentru a fi rodnic, să fie opera însăși a țărilor dunărene. Căci toate încercările întreprinse de marile puteri în această direcțiune au avut ca rezultat de a face și mai aleatoriu acordul posibil între diferitele țări din basinul Dunării“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE, în numărul din 9 Decembrie publică un articol al d-lui Coudenhove-Kalergi, care pledează pentru constituirea Federației Dunărene.

După ce afirmă că acordul dela Locarno, care este cea dintâi încercare post-belică de sinteză a Europei Occidentale nu și-a atins scopurile din pricina unei greșeli colective a marilor puteri apusene, autorul subliniază că problema Dunării se găsește în centrul problemelor care interesează harta Europei.

„Se pune întrebarea — continuă d. Coudenhove-Kalergi — dacă popoarele Dunării vor isbui să creeze această Europă, pe care națiunile Occidentului n'au putut-o înfăptui.

„Necesități economice leagă Statele Dunărene între ele, iar resentimente naționale le despart.

„Dacă sunt învinse împotrivrile psihologice care se opun unirii acestor State, drumul rămâne liber spre realizarea unei unități politice și economice. Stabilirea acestor atmosfere europene în basinul dunărean trebuie să fie precedată de asimilarea minorităților naționale, instituindu-se un drept comun, care să recunoască în afara tuturor codurilor și tuturor constituțiilor, referitoare la majorități, libera întrebuintare a limbii materne și a culturii naționale, ca un drept inalienabil al cetățenilor acelei State.

„Înfăptuirea practică a federației dunărene nu se poate mulțumi numai cu ideologia; ea necesită instituții comune. Cea mai importantă instituție, în vederea înjghebării unei colaborări durabile și a împăciuirii în basinul dunărean, ar putea fi constituită printr'un tribunal federal inter-statal, competente să rezolve toate litigiile survenite între aceste State. Numai un astfel de tribunal federal ar asigura pacea, căci soluționarea conflictelor, pe calea armelor, poate fi evitată numai acolo unde intervine o soluție juridică.

„Imediat ce Statele dunărene se unesc pentru instituirea unui asemenea tribunal, fuziunea lor este făcută în principiu; restul va urma cu o logică impecabilă; acțiune militară comună, protecția minorităților, comunitate economică, cooperare în chestiunile externe.

„Pe lângă această instanță juridică se vor putea crea o serie de organe comune economice și culturale. Trebuie să ne gândim totdeauna că o comunitate economică între State, care se amenință cu războiul, este desigur imposibilă, căci pericolul războiului obligă fiecare Stat să-și înfăptuiască o industrie care să-i fie, pe cât este cu putință, proprie, în afara tuturor considerațiilor economice. Numai o pace asigurată poate autoriza stabilirea relațiilor comune cu o oarecare împărțire a muncii. Acel care pretinde o uniune economică în regiunea dunăreană, fără a recunoaște necesitatea asigurării păcii, este un utopist“.

Presa austriacă.

In numărul din 11 Decembrie, NEUES WIENER JOURNAL publică un articol, de profesorul universitar Elemer von Hantos, în care, relevând apropiata vizită a Cancelarului Schuschnigg, la Praga, face următoarele considerații în legătură cu problema colaborării statelor dunărene:

„Pentru a realiza o unire a Statelor dunărene, ar trebui să se înceapă cu o înțelegere pe tărim sufletesc. Condițiunea pentru negocieri va trebui să fie o destindere a atmosferei politice.

„Sper că se va produce o destindere și în raporturile dintre Praga și Budapesta.

„Anul 1936 va fi probabil un moment hotărâtor în soarta Europei Centrale, mai cu seamă dacă se va reuși să se aplaneze conflictul italo-abisinian, din a cărui vină problema dunăreană, care urma să fie soluționată a trecut pe planul al doilea“.

In numărul de Crăciun, WIENER WIRTSCHAFTS-WOCHE, sub titlul: „Ce împiedecă înțelegerea Statelor dunărene?“, publică un articol de baronul Iosif Szberenyi.

Autorul scrie între altele:

„Obstacolele care împiedecă înțelegerea Statelor dunărene nu sunt de natură economică. Politica este aceea care pune piedecă. În ce constă acest obstacol? În neîmplinirea unei cereri: drept de egalitate pentru minorități.

Dacă s'ar exclude problema minoritară, s'ar produce liniștea politică. Basinul Dunării ar înceta să fie un teritoriu de neliniște, ceea ce ar face o impresie favorabilă asupra marilor puteri și mai cu seamă la Geneva“.

Presa polonă.

Sub titlul „Războiul italo-abisinian aruncă umbra sa asupra Europei centrale“, ILLUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 15 Decembrie, publică un articol scris de d. Mieczyslaw Lisowski, în care se subliniază că acest războiu exercită o influență serioasă asupra situației din Europa Centrală, unde se vădesc actualmente regrupări foarte interesante. Ziarul polon scrie:

„D. Mussolini s'a convins că operațiunile armatelor italiene, în Abisinia, precum și complicațiunile internaționale sunt prea serioase, pentru ca diplomația italiană să-și poată permite actualmente „luxul de a se ocupa de îndreptarea construcției defectuoase a Basinelui Dunărean“.

„Având în vedere această situațiune, premierul maghiar Gömbös a făcut o vizită la Viena, iar cancelarul Austriei, Schuschnigg, s'a decis să viziteze pentru prima dată Praga, pentru a lua contact cu politicianii cehoslovaci.

„Este firesc ca Austria și Ungaria, neputându-se baza numai pe ajutorul d-lui Mussolini, să se ajute una pe alta. Faptul senzațional constă însă în dorința Cehoslovaciei de a încerca o apropiere de Austria. Nu începe nicio îndoială că motivul este pericolul comun pe care-l prezintă național-socialismul. Trebuie însă subliniat și faptul că legitimiștii austriaci își freacă de pe acum mâinile de bucurie, presupunând că dacă Praga se apropie de Viena, atunci ea va renunța la amenințări și proteste, în cazul când Arhiducele Otto Habsburg s'ar înapoia în capitala Austriei.

„Deocamdată, desigur, este vorba numai de strângerea relațiilor economice. Este însă cunoscut că problemele economice și în special cele ale Basinelui Dunărean, nu pot fi despărțite printr'un zid chinezesc de problemele politice. Praga va fi nevoită, mai curând sau mai târziu, să împărtășească politica Vienei“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 13 Decembrie, CESKE SLOVO publică un articol referitor la eventuala vizită a cancelarului Schuschnigg la Praga.

Sub titlul „Un alt curent la Viena“, ziarul cehoslovac relevă că guvernul Austriei ar avea intențiunea să realizeze o apropiere de Cehoslovacia, pentru a se înlesni astfel o rezolvire a problemelor Europei dunărene.

„În acest caz. — scrie CESKE SLOVO. — Austria trebuie să afirme că este de acord cu bazele pactului Micii Înțelegeri“.

EVENIMENTELE DIN EGIPT

Presa engleză.

Zierele engleze au urmărit cu viu interes evenimentele politice și turburările studențești din Egipt.

TIMES din 12 Decembrie, scrie în articolul de fond că Nessim Pașa, primul-ministru al Egiptului, a fost nevoit de împrejurări, și contrar propriilor sale vederi, să ceară regelui Fuad reintroducerea Constituției din 1923. Crede că Wafdistii, deși au consimțit să colaboreze cu celelalte partide, vor căuta totuși să modifice anumite articole din Constituție, pe care ei le socotesc nepotrivite cu situația din Egipt. Constată și deduce, din felul cum s'au desfășurat evenimentele, că în Egipt, ca și în alte țări orientale, se acordă personalităților politice o mai mare importanță de cât principiilor politice.

MANCHESTER GUARDIAN din 13 Decembrie, este informat de către corespondentul din Cairo, că în urma „coalitiei naționale“ a partidelor politice, situația din Egipt a suferit brusc o schimbare surprinzătoare: S'a semnat decretul reintroducând Constituția din 1923, ceea ce denotă o mare victorie pentru naționaliști. Guvernul a rămas însă la locul lui. Ziarul crede că frontul unit al partidelor a fost urmarea unei neînțelegeri în ce privește atitudinea Angliei față de restaurarea Constituției.

MORNING POST, în editorialul său din 13 Decembrie spune că deși guvernul englez nu a arătat nicio obiecțiune la reintroducerea Constituției, studenții egipteni și-au dovedit capacitatea de a se guverna singuri prin arderea tramvaielor publice și aruncând cu pietre în agenții de poliție.

„In dosul acestei agitații, scrie ziarul, s'a format dintre politicieni puternici un front unit, care, în urma obținerii Constituției, vor insista și la aplicarea tratatului din 1930.

„Dacă după alegeri va veni la putere un guvern coalizat, administrația acestuia nu s'ar prea împăca cu interesele Angliei în Egipt“.

O altă chestiune pe care o debate ziarul, arătându-se contrar îndeplinirii ei, este admisibilitatea Egiptului în Liga Națiunilor și consideră ca o primejdie pentru instituția dela Geneva de a avea membri care nu se pot apăra singuri. Dă ca exemplu Abisinia și China, care ilustrează această primejdie, neaducând Ligii decât greutateți, fără compensații.

MANCHESTER GUARDIAN din 14 Decembrie, într'un editorial, intitulat „Anglia și Egiptul, scrie:

„Oricare ar fi rezultatul actualei schimbări politice din Egipt, nu încape îndoială că pentru această țară, trei lucruri sunt necesare: Constituție parlamentară, chibzuită; un guvern reprezentativ, capabil de a guverna, și un tratat cu Marea-Britanie, spre a lămuri definitiv raporturile dintre cele două țări. Aceste trei chestiuni sunt strâns legate între ele“.

Ziarul rezumă evenimentul, spunând că, turburările care au avut loc înainte de formarea frontului unit și a semnării decretului de reintroducere a Constituției, a fost urmarea declarațiilor lui Sir Samuel Hoare, care a afirmat că Constituția din 1923 nu este aplicabilă.

Presa sovietică.

Comentând situația din Egipt, ziarul IZVESTIA din 11 Decembrie, scrie următoarele:

1. „Demonstrațiile și ciocnirile înregistrate în ultimul

timp la Cairo și în alte localități ale Egiptului, au atras din nou atenția întregii lumi asupra celor ce se petrec acolo. Gravitatea situației se complică nu numai din cauza războiului italo-etioopian, dar și din pricină că acele mișcări sunt expresia situației interne politice a Egiptului. Elementele crizei politice s'au adunat în decursul multor ani, mai ales în timpul regimului de dictatură, instaurat în 1930 de către primul-ministru Sidki-Pașa, autorul desființării Constituției din 1923.

„In același timp. Regele Fuad, bazat pe marii proprietari și pe marea finanță burgheză, deși susținut de comisarul superior al Angiei, nu a putut face față situației, mai ales în anii de criză economică mondială. Regimul Fuad-Sidki-Pașa. s'a compromis atât prin politica sa internă, cât și prin extrema supunere arătată față de autoritățile britanice.

„Cercuirile imperialiste reacționare explică evenimentele din Egipt prin exesele studențești.

„Pentru a înțelege însă sensul acestor mișcări, și a aprecia cum trebuie însemnătatea relațiilor anglo-egiptene, trebuie să arătăm cauzele mai îndepărtate ale conflictului anglo-egiptean.

În 1922. Anglia desființează protectoratul său asupra Egiptului, existent din 1914, proclamându-l stat „independent“, și dându-i o monarhie Constituțională. Această declarație a Angliei este însă cu totul superficială, și este departe de a duce spre soluționarea chestiunii egiptene. Chestiuni de mare importanță, ca: înarmarea Egiptului, întărirea canalului de Suez, capitulațiile, controlul Sudanului, rămăneau deschise.

„Cu toată insistența Egiptului, Anglia nu-și retrage trupele de ocupațiune care se află acolo încă din 1882, și pentru care guvernul egiptean cheltuiește anual 150.000 Lire sterline. Nici măcar mieșorarea puterii militare engleze din canalul de Suez, nu poate fi obținută, iar partidul Wafd se plânde chiar la Liga Națiunilor că Anglia calcă prin aceasta drepturile Egiptului dezarmat, folosindu-se după dorință de porturile egiptene.

„Un izvor de luptă, nu mai puțin important, dintre Anglia și Egipt, este chestiunea capitulațiilor. Străinii nu plătesc impozite decât cu permisiunea guvernului lor, se bucură de exteritorialitate, nu depind de jurisdicțiunea tribunalului local. Aceste privilegii s'au transformat, cu timpul, în drepturi. Regimul capitulațiilor este apărât de 12 State.

„In ce privește chestiunea Sudanului, naționaliștii se opun cu toată îndârjirea întăririi poziției engleze în această provincie. Totuși, în anul 1932, englezii reușesc să construiască un dig între Djebel-Aulia. Concursul dat în această chestiune englezilor de către Sidki-Pașa, a făcut ca regimul dictatorial să devie și mai nepopular.

„In legătură cu înăsprirea relațiilor anglo-egiptene, trebuie să semnalăm rolul propagandei italiene în Egipt.

„Multe ziare engleze susțin că în Egipt colonia italiană duce propagandă intensă, care și-a găsit un teren prielnic acolo. Intreaga presă engleză recunoaște delicateta situației, și acest lucru, silește ziarul TIMES să arate necesitatea unor concesiuni făcute de englezi VAFDULUI, plecând pentru repunerea în vigoare a constituției din 1923. Aceasta explică tonul conciliant al lui Sir Samuel Hoare, în ultimul său discurs din Parlament“

PROBLEME EUROPENE

POLITICA EXTERNĂ A FRANȚEI

Sub titlul „Amicitziile Franței în primejdie“, L'OEUVRE din 15 Decembrie publică un articol în care d. Gaston-Martin, ridicându-se împotriva politicii externe franceze din ultima vreme, declară că Parisul este pe cale să-și piardă prietenii legate cu diferite țări din Europa.

Autorul articolului crede că în unele din statele a căror prietenie este dobândită Franței, și în special în Iugoslavia și Polonia, ultimile acte ale politicii externe franceze ar fi produs grave nedumeriri.

D. Gaston-Martin stabilește astfel liniile generale ale politicii Franței:

„Campioni ai nerevizuirii tratatelor, noi francezii păream că nu putem fi despărțiți de o tehnică a păcii, care întemeiată pe această dogmă, postula totodată recursul la un tribunal superior creiat tocmai spre a asigura celor mai puțin înarmați concursul colectivității împotriva unui eventual și puternic nemulțumit“.

Afirmând apoi că unele șovăeli ale politicii franceze au determinat nedumeriri, autorul continuă:

„Astăzi, împrejurările fac ca noi să fim în fruntea unei proceduri complicate care vrea să proclame intangibilitatea pactului Societății Națiunilor și totodată să afirme și intențiunea de a nu-l aplica.

„Spunem da, la Geneva, dar ducem la Londra și Roma negocieri susceptibile de a atrage caducitatea acestui da, nu printr'un consimțământ universal, ci prin presiunea celor tari asupra celor slabi. În locul politicii Societății Națiunilor, noi ne străduim să-i substituim un fel de Sfântă-Alianță, care ar asigura pacea — sau cel puțin așa o pretinde — printr'o tutelă de violență unde teritoriile dorite s'ar împărți, prin ea, după necesitățile, poftele și compensațiunile reciproce ale Statelor majore care formează areopagul. Faptul că Franța a fost aceea care a oferit această cale de negocierii lumii poate mai mult emoționează decât irită.

„Numai că, în fața acestei carențe active, încrederea odată dispărută, prietenia devine un lux care nu rezistă în fața intereselor. Iar aliații noștri, convinși că nu se mai pot bizui pe noi, zăpăciți de a vedea diplomația noastră sfătuindu-i să comită gesturi contradictorii, își vor îndrepta privirea spre țări cu o linie de conduită mai simplă și cu o politică mai sigură. Ne mai bizuindu-se pe ajutorul nostru în momente decisive, ei vor asculta glasurile interesate care caută dezagregarea prietenilor noastre.

„Reproșăm aliaților noștri apropierei periculoase chiar în momentul când noi procedăm la fel. Guvernanții noștri se străduiesc să întârzie ratificările pactelor parafate de ei înșiși. Pe când Franța eternă rămâne unanimă în prietenii sale ca și în principiile sale, ei nu încetează de a o travesti prin acțiunea lor versatilă. In-

cepem să vedem rezultatul. El mi-a fost indicat săptămâna trecută, la confluența Dunării cu Sava, de unul dintre camarazii mei din timpul războiului de pe frontul oriental, înalt personagiu în țara sa, patriot iugoslav și francofil convins: „De un an încoace Franța a pierdut 80 la sută din autoritatea și dinamismul său“. Această constatare merită un strigăt de alarmă“.

RAPORTURILE POLONO-GERMANE

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 11 Decembrie publică un articol sub titlul: Polonia și Germania“. Ziarul relevă că nu a fost și nu este în contra bunelor relațiuni politice cu Germania. Crede că politica de apropiere a Germaniei este într'adevăr sinceră, Germania având nevoie de pace la frontiera ei orientală. Nu înțelege însă, de ce reglementarea relațiunilor polono-germane coincide cu încordarea relațiunilor polono-franceze și cu conflictul cu Cehoslovacia. Subliniază că și Franța dorește o apropiere franco-germană, cerând chiar Poloniei să se „împace“ cu Germania.

În ceea ce privește raporturile cu Cehoslovacia, ziarul constată că această țară nu este antigermană, ci dorește aceasta intriga și manevre și adaugă:

„De aceea nimeni nu se poate mira că opinia publică polonă este neliniștită de coincidența dintre conflictul polono-cehoslovac și apropierea polono-germană“.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY își încheie articolul cu constatarea că atitudinea critică față de politica polonă nu este deci îndreptățită.

RELAȚIILE DINTRE BULGARIA ȘI JUGOSLAVIA

Sub titlul „Intrigi și manevre“, ziarul MIR din 13 Decembrie, se oprește asupra celor scrise de ziarul francez ECHO DE PARIS din 29 Noembrie, care spune că apropierea dintre Bulgaria și Iugoslavia nu ar fi o mișcare de apropiere între două State, ci una de unire a slavilor de Sud, într'un sistem de State, ce, din alianță vamală va avea să se desvolte până la o federațiune politică, adică o lărgire a actualei federațiuni iugoslave. MIR, numește aceasta intriga și manevre și adaugă:

„Articolul ziarului francez vorbește că în viitorul Stat federativ fiecare țară își va avea parlamentul său, trimițând însă reprezentanți în parlamentul general, cu sediul în Belgrad, unde ar urma să se concentreze și conducerea generală a oștirii, finanțelor și politica externă.

„Acestor intrigi noi avem datoria de a ne opune în mod energic. După informațiunile noastre cele ma-

gure, nimeni nu se gândește la așa ceva. Intriga este lansată în mod intenționat, spre a se ațâța suspiciunile celorlalți vecini ai Iugoslaviei și Bulgariei, făcându-i a crede că se proiectează ceva periculos pentru aceștia.

„De cum au fost lansate primele zvonuri pentru executarea acestui plan grandios, pentru creierea unui Stat dela țărmurile Adriaticei până la Marea Neagră, s'a reacționat imediat și dela Belgrad ca și dela Sofia, s'a arătat că apropierea nu este altceva decât un act de liniștirea Balcanilor.

„Intriga, însă, deși pornește dela Londra, amestecându-se și numele seriosului ziar englez MANCHESTER GUARDIAN ca și al conducătorului croat Maek, devine evidentă, când vedem că în corespondența din ECHO DE PARIS se vorbește că mișcarea ar avea o nuanță republicană, atât în Iugoslavia, cât și în Bulgaria.

„Intriga se întinde și mai departe, făcându-se aluzie că actualul moment ar fi cel mai prielnic pentru aceasta, pentru că Italia care în alte împrejurări s'ar fi opus unei astfel de aventuri, este angajată acum în expediția sa africană. Este copilăresc a crede că celelalte mari puteri ar avea vreun interes ca în aceste momente de încercătură a Italiei să vadă dispărând dinastiile balcanice“.

ÎN JURUL PRIETENIEI POLONO-MAGHIARĂ

In numărul din 9 Decembrie, ziarul CZASS publică un interview al d-lui Adam Romer cu baronul Zsilinszky care a vizitat Polonia și care și-a exprimat impresia pe care i-a făcut-o Varșovia, oraș ce și-a păstrat caracterul pur polon, nepermițând spiritului rusesc să pătrundă întrânsul. Cultura Varșoviei poartă marca unei culturi eminamente latină, spre deosebire de Budapesta, care suferă influența germană adusă în parte prin interme-

diul Vienei. Speră însă că și Budapesta va reuși să scuture influența germană. Interviewul continuă astfel:

„Apoi baronul Zsilinszky a trecut la problema amicitiei polono-ungare, care-l pasionează.

— De un șir de ani declar și accentuez că amicitia polono-ungară durează de veacuri și deci nu e permis să fie făcută dependentă de vreunul din raporturile internaționale. Amicitia polono-ungară și colaborarea noastră politică trebuie să-și trăiască propria viață, independent de faptul în ce raporturi ne găsim noi ungurii cu alte puteri, cu Statul german ori francez; care e atitudinea Poloniei față de Germania, de Franța sau de Rusia. Amicitia polono-ungară este un lucru fundamental și de nesdruncinat, este întemeiată pe istorie; ea nu poate fi obiect de meditații tactice și nu poate fi dependentă de ele, fiind un punct stabil, în jurul căruia trebuie să se învârtască toate celelalte împrejurări.

„Am îndreptat convorbirea spre chestia Anschluss-ului.

— Chestia Anschluss-ului — a spus baronul Zsilinszky — este o chestiune germană și austriacă, este o chestiune europeană comună și datorită ultimelor mari succese politice ale d-lui Laval, pentru noi a răsărit steaua speranței, că mai de vreme ori mai târziu va reinvia frontul anglo-italo-francez. Iar acesta face imposibil Anschluss-ul. Și de aceea este în interesul nostru să stăm neclintit de partea Austriei care-și apără independența. Totuși, dacă se va ajunge la unirea Austriei cu Germania — lucru în care personal nu cred — atunci cu atât mai indispensabilă și necesară devine nevoia apărării polono-ungare contra expansiunii germane. Și în această apărare, recunoaștem drept maștrii pe amicii noștri Poloni....

„Cu această aluzie la încrederea pe care o nutrește pentru politica noastră externă, contrar învinuirii ei de condescendență față de Berlin, a terminat baronul Zsilinszky această convorbire foarte interesantă, exprimându-și dorința de însuflețire a raporturilor intelectuale în interesul înțelegerii reciproce maghiaro-polone“.